

СМЕДЕРЕВСКИ MAJAZIN

Смедеревски магазин • Јул 2010. • Година III • Број 14

Magazin!

Дејан Радовановић
СТЕПЕНИЦАМА И ПРЕЧИЦАМА ДО УСПОНА И ПАДОВА
Драган Мрдаковић • СМЕДЕРЕВСКО ЧИТАЛИШТЕ
Верица Алексић • КАКО ОДЛОЖИТИ СТАРЕЊЕ
Драган Павловић • МЛАДИЋ СА ТРУБОМ
Снежана Цветковић • МАЛИ СТРЕЛАЦ

Раша Папеш
ДНЕВНИК
Раде Јовановић
НАЈБОЉИ СУ МЕЂУ НАМА
И КАДА НИСУ СА НАМА

ISSN 1820-9335 • Бесплатан примерак!

NEWPRESS
Stamparija

Кућица, кућа доброг роштиља... Посетите нас
и пробајте специјалитете са роштиља!

радно време
0-24

Стандард

Пазарски ћевап	/ком 30 гр /	22 дин
Шиш ћевап	/200 гр/	150 дин
Пљескавица мала	/100 гр/	100 дин
Пљескавица средња	/150 гр/	130 дин
Пљескавица велика	/200 гр/	150 дин
Гурманска пљескавица	/200 гр/	170 дин
Вешалица	/200 гр/	200 дин
Врат у лепињи	/150 гр/	150 дин
Димљени врат у лепињи	/200 гр/	250 дин
Пљескавица сусам	/200 гр/	150 дин
Пилећи филе	/200 гр/	150 дин
Пилећи батак	/200 гр/	150 дин
Пилећа крилица	/200 гр/	150 дин
Пилеће бело у сусаму	/кг/	250 дин
Кобасица у лепињи	/200 гр/	200 дин
Помфрит	/200 гр/	150 дин
Лепиња	/ком/	50 дин
		20 дин

Стронг понуда

Пуњени ћевап	/200 гр /	160 дин
Пуњена пљескавица	/300 гр/	200 дин
Пуњено бело	/300 гр/	250 дин
Пилећи ражњић у сланини	/250 гр/	200 дин

Кућица понуда

Пљескавица /150 г/ + помфрит + пиће	250 дин
5 ћевапа + лепиња + пиће	200 дин
10 ћевапа + лепиња + пиће	300 дин
5 ћевапа + лепиња + помфрит + пиће	250 дин
10 ћевапа + лепиња + помфрит + пиће	350 дин

Роштиљ на кило

Ћевапи	/кг/	650 дин
Мешано месо	/кг/	700 дин
/ 6 ћевапа, 200 гр свињског врата, 2 пљескавице x 100 гр, 200 гр сланине, 200 гр кобасице/		
Мешано месо - порција	/кг/	450 дин
/ 5 ћевапа, 100 гр свињског врата, 100 гр вешалице, 50 гр сланине, 100 гр кобасице/		
Бела вешалица	/кг/	800 дин
Пилећи филе	/кг/	600 дин
Кобасица	/кг/	600 дин
Пљескавица	/кг/	1000 дин
Димљени врат	/кг/	

Салате

Парадајз	/300 гр/	100 дин
Купус	/300 гр/	40 дин
Краставац	/300 гр/	90 дин
Шопска	/350 гр/	120 дин
Српска	/300 гр/	100 дин
Грчка	/250 гр/	150 дин
Љута паприка ком	/ком/	20 дин

Издавач:

NEWPRESS d.o.o.

Л. Мушичког 131,
11300 Смедерево
e-mail: info@newpress.co.rs
телефон: 026/642-910
факс: 026/642-911

www.newpress.co.rs

Генерални директор:

Аца Симић

Главни и одговорни уредник:

Саша Николић

Координатор:

Славољуб Гавриловић

Редакција:

Извршни уредник:

Јовица Тишма

Графички уредник:

Горан Филиповић

Чланови колегијума:

Данијела Срејић
Слободан Срдич

Лектура и коректура:

Снежана Гавриловић

Сарадници:

Снежана Цветковић
Слободанка Радосављевић
Жика Лазић

Дејан Радовановић

Миодраг Д. Степановић

Драган Павловић

В. Алексић

Раде Јовановић

Фотографија:

Љубомир Д. Златановић

Стручни консултант:

Горан Ђорђевић

Припрема и штампа:

NEWPRESS d.o.o. Смедерево

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

32+659(497.11)

СМЕДЕРЕВСКИ МАГАЗИН / главни и

одговорни уредник Саша Николић. –

2008, бр. 1 – Смедерево (Л. Мушичког

131) : Newpress, 2008 – (Смедерево :

Newpress). – 30 cm Месечно

ISSN 1820-9335 = Смедеревски магазин

COBISS.SR-ID 151622156

Поштовани читаоче!

У рукама ти је четрнаести број Смедеревског Магазина.

Код нас је то тако: некоме је мајер број 13, некоме када му црна мачка пређе пут, некоме када прође испод мердевина, а било је у неким прошлим временима малерозно и када сретнете пола, али... Нема то никакве везе. Ипак је све у човеку – и вера и невера.

Верујемо да ће Ти, поштовани Читаоче, и овај четрнаести Магазин пробудити нека лепа сећања, да ће Те нечему научити, да ће ти неке тренутке ако не претворити у успомене а оно бар добро разонодити. Јер: водимо Те у шетњу смедеревским степеницама, па поред наших потрелуша мало до Лондона, онда накратко свраћамо до Зверчеве чесме да се окрепиш... Нудимо Ти приче – о Малом стрелцу, о неким смедеревским добротворима и важним људима којих се, бар повремено ваља сетити зарад сопствене доброте... Причамо Ти и о неким будућим важним Смедеревцима, о храбрим људима, о којечему још што Смедерево чини – нашим градом.

Не верујемо да смо све лепе приче испричали, тек смо се, сигурно, дотакли неких. Због тога Ти најављујемо и наредни број. Тамо, за крај лета. А до тада, размисли, присети се и предложи нам неку своју причу коју би и другима ваљало испричати.

Да Смедерево још више буде – наш град.

Јовица Тишма

Садржај

Туризам	4-15	Водич	25-29
Степеницама и пречицама до успона		Ко жели да чита увек ће књигу наћи	25
и падова	4	Град и на небу и на земљи	26
Зверац	7		
Дунавом и цариградским друмом	9	Стил живота	28-34
Стевана Ђорђевић – „Бижо”		Др Декси	28
жена разборита и доброга срца	10	Лето, спорт и књига – заједничка игра	29
Историјска читанка	12	Како одложити старење:	
Смедеревски бедекер		корисни савети	30
Жике Ранисављевића – Потлеуше	15	Стевин ручак за багателу	34
Култура	16-19	Личности и догађаји	35-40
Мали стрелац	16	Најбољи су међу нама и када нису	
Задужбина тужне принцезе	17	више са нама	35
Младић са трубом	18	Јана са малог екрана	37
		Кошарка у Смедереву	38
Смедеревско читалиште	20-21	То је трагедија, али је добро за бизнис	40
Издавачка делатност			
Народне библиотеке Смедерево	20	Разонода	41-42
Економија	22		
Електроморава моли суграђане	22		

Степеницама и пречицама до успона и падова

Смедеревска географија углавном изненади наше јошће бројним брдима, јер често долазећи имају предуђење да је ово још мало моноџон, равничарски њрад. Можда и зато што смо неосновано успели да јонављањем убедимо и себе и њих да је Смедерево њрад са највећом равничарском њврћавом у Европи. Најалоси, или на срећу, оба предуђења нису њачна.

Пише: Дејан Радовановић

Фото Д. Радовановић

После успешног преласка пруге и необудљивог уласка у Тврђаву, за туристе следи дуго пешачење средишњим делом широког простора Великог града. Уколико су у већој групи, па још и уморни од пута, све док не уђу у утврђени двор, многи и не схватају да су у Тврђави. Удаљене куле им све до тог тренутка делују скромно, а онда их дочекује низ изненађења. Најпре им тражимо да издвоје заиста мало својих пара за улазницу. Странци су посебно одушевљени, јер умеју да цене скромност, домаћи ипак врте главом, али плаћају. Затим следи логично објашњење наше скромности, саопштавамо им да се налазе у Малом граду, како га уобичајено зовемо. Прелазе мост, пролазе кроз капију и схватају да насупрот имену стоје четири монументална прозора,

пет високих кула и масивни бедеми, као у теснацу неког новобеоградског блока.

44 степеника до окрепљења

Ако нису имали прилику до тада, овде се директно сусрећу са главном туристичком атракцијом у Србији, нашим опречним мало-велики карактером. Мало велике историје, легенди и погледа упртих у висину, а већ их очекује право искушење – оштар успон уз 44 необично висока камена степеника. Врте главом, траже излаз, али домаћини већ грабе ка врху. Немајући куд, прихватају изазов као део локалног фолклора и уз шале и међусобно охрабривање, готово по правилу већина се одлучује да крене.

Хукћу пењући се и у себи се питају шта им је све ово требало, али брже или спорије, свеједно напредују ка врху. Често сам као водич учествовао у успонима придошлица и колико се сећам, права је реткост да неко одустане, па чак и они најстарији пронађу довољно снаге, пробуђеног младалачког поноса и вере у смисао овог непланираног постигнућа.

На врху их пре него што успеју да дођу до даха, очекује у цену карте урачунато и заслужено окрепљење широким погледом на Дунав, панонску равницу и низ крајњих обронака шумадијског побрђа са Авалом у даљини. Надам се да нам тада, бар на кратко, опросте многе недостатке и пропусте, док почињу да заиста сагледавају Смедерево, помало збуњени његовом ширином и брди-ма која га окружују.

Правећи полукруг шетном стазом, са висине боље сагледавају дворски комплекс, а они жељни додатне авантуре, пењу се на

највишу платформу куле 5, да још боље осмотре околину, док већина лагано силази дрвеним степеницама на почетни ниво. Ове нормалне дрвене степенице им враћају мисли на стрме камене степенице и без обзира да ли су у Смедеревском граду први пут или су у њему одрасли, сви се питају (храбрији учине то гласно): „Колики су били људи некада кад су правили овакве степенице“?

Божанско усхођење

Рационално објашњење се може везати за потребу накнадног ојачавања бедема масивном каменом конструкцијом, како би се умањило стратешки пропуст у првобитном решењу овог дела утврђења. Упоредо је требало решити и проблем скученог простора унутар утврђеног двора, те су степенице морале бити изграђене под великим нагибом, јер би благим падом њихова конструкција заузела већи део палате уз Дунавски бедем. Сличан тип камених степеница из тог времена постоји у Голубачком граду и у скопској тврђави Кале.

За други део приче о нашим великим степеницама, морамо да начинимо напор неопходан да проникнемо у дух средњовековне епохе. Побожност тог доба, како на истоку, тако и на западу тешко је схватљива нама прагматичним, ужурбаним или заваљеним у фотеље, док одсутно тражимо сензације даљинским управљачем. Све је за људе тог доба имало у себи и духовну, хришћанску димензију, без обзира колико су као појединци били утврђени у вери. Имали су много јаснију свест о иконском значењу речи и симбола, али и жив однос према њима. Символика степеница је одувек носила у себи две опречне димензије. С једне стране узрастање ка небеским божанским висинама и насупрот томе пад, силазак, назадовање.

Каква год да је била практична страна смедеревских великих степеница, у свести људи тадашњег времена оне су на симболичком нивоу вероватно носиле значење које је том времену најбоље представљао, за верујуће и данас актуелни св. Јован Лествичник. У својој Лествици, коју је написао у VI веку, приказао је божанско усхођење кроз 30 ступњева узрастања у духовном савршенству. Представе Лествице на средњовековним иконама имају чак и извесну сличност са овим нашим степеницама.

Током аустроугарских артиљеријских напада у Првом светском рату поред бројних других оштећења Тврђаве, великим делом су разрушене и ове степенице, међутим, с обзиром на довољан број сачуваних архитектонских елемената и старијих фотографија била је могућа њихова потпуна реконструкција, почетком осамдесетих година XX века.

Степенице судбине

Наравно, неће наше степенице ни поред оволике приче моћи да се по чувењу пореде са Шпанским степеницама у Риму саграђеним 1723. године или Потемкиновим степеницама у Одеси, на којима је Сергеј Ејзенштајн snимио чувену сцену са децијим колицима, усред револуционарног масакра цивила у филму Оклопњака Потемкин. Далеко смо и од Херцег Новог, кога зову градом са 100.001 степеницом.

Дубоко се надам да нисте разочарани после ових пар подсећања и заједничког спуштања на земљу. Овде ћу морати и додатно да вас разочарам, јер ни мени као вероватно ни вама у Смедереву нису најдраже ове наше средњовековне степенице, а одмах ћу објаснити и зашто.

Потребу за сталним пењањем развијао сам од раног детињства. Најпре пењањем на дрвеће и таване, а потом учесталим сељакањима по граду, веровао сам тада као код Бенинија, да би га боље упознали и заволели. Временом су постале део моје судбине. Прве, којих се сећам, биле су оне на Ловачком брду, вероватно их зато и највише волим. Потом су дошле на ред степенице које повезују улице Проте Матеје, Радоја Домановића и Виноградску. Ове друге су на мојој души оставиле праву дангу, јер сам због њих издао своје прве праве другаре са Ловачког брда, зато их и данас заобилазим, када шетам градом. Знам да ме оне неће подсећати на мог првог, годину дана млађег, друга у животу, који је жељно очекивао, на врху степеница код Ловачког дома, мој повратак из школе у првом разреду. Поносно ми је носио торбу до куће и

затим стрпљиво чекао на прозору кухиње да поједем прженице, да би се затим безбрижно играли све до вечери, управо на тим истим степеницама, са којих се отварао диван поглед на Цвијићеву улицу и центар града.

Свакако неоправдано, али логично ово друго степениште никада нисам могао да заволим. Томе су додатно доприносили њихова тадашња неосветљеност, велика предратна кућа са једне и са друге стране велико празно двориште, ограда од сталне сетке крвавим крошњама багремца.

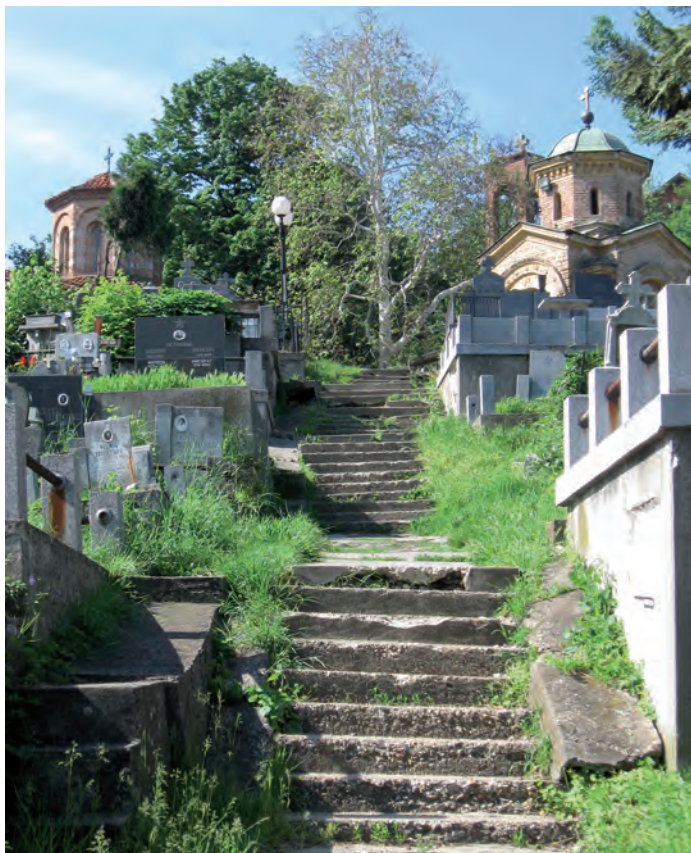
Касније смо постали прави урбанизовани Смедеревци, који спавају једни другима над главом и добио сам своје ново степениште за тридесетогодишње свакодневно разгибавање, срећом само до првог спрата. Већ четврту годину се због неслоге станара у новој згради претежно пешице успињем чак до четвртог спрата и поред постојећег лифта. Теши ме најновије откриће научника, са неког универзитета у свету, да пењање благотворно утиче на здравље. Кажу осам спратова дневно боље је него 2 километра пешачења.

Корисне пречице и мистични путеви

О осталим степеништима ћу моћи да причам са нешто мање емоција, више као пасионирани шетач по граду, у потрази за лепим ситним детаљима, пречицама и пролазима. Тако сам пре пар дана и открио једно скромно степениште, док сам чекао да ми мајстор поправи ауспих. Толико досадашњих поправки на мом старом Голфу, а промакло ми је да се тик уз мајсторску радионицу, готово као у неком приморском градићу, пробија узано и дугачко степениште, које прави пречицу између Кајмакчаланске и улице Марије Кири.

Подсетићу се овом приликом и мноштва других: Редутског, неколико Мајданских, Гробљанског, па запушеног степеништа у Синдикалном, оних крај Монопола, Старачког дома, Спортског центра, степеништа на Немачком гробљу, слободно ме овде прекоревајте што сам изоставио неко Вама лично драго. Сва су део нечијих корисних пречица, места за игру, шетњу, прве пољупце,

Фото А. Радовановић

ужурбаног одласка на посао или тешког успона ка ручку и поподневном одмору.

Степеништа у вишеспратним кућама, стамбеним зградама, школама и другим јавним објектима су нова и посебна прича. Ретко ко је видео или обратио пажњу да су спиралне степенице у звонику Цркве св. Георгија саграђене од старих камених надгробних плоча. Колико је људи обратило пажњу на мозаик крај степеница у Суду. Посебно су мистичне степенице у бископу „Светлост“, које су нас наизглед бесмислено у мрак најпре водиле на доле а затим је следило журно успињање ка сали и узбудљиво чекање првих кадрова филма. У лавиринту степеница у Центру за културу тешко се сналазе и запослени. Недоступне су нам, а изазовне степенице које воде до врха Силоса, САРТИД-овог димњака или великих антена на Мајдану и Карађорђево брду. Ко се још сећа покретних степеница у старој Робној хиши (за млађе кући на словеначком) данашњем Максију.

Морам да прекинем са набрајањем, јер ће нам се у супротном свима заједнички завртети у глави, али заправо прича о смедеревским степеницама у овом тексту има улогу Мекгафина, поступка у грађењу приче, који је у филмску уметност увео и дефинисао Алфред Хичкок, у свом знаменитом филму 39 степеница, који је касније често коришћен на филму и у литератури. Поступак је једноставан, али врло ефектан. За потку се као полазиште користи неки споредан детаљ, често потпуно маргиналан и небитан догађај или личност, око којих се затим поступно гради читав заплет.

Овом приликом степенице су тај Мекгафин, а мноштво је таквих детаља, племените, ретко примећене лепоте, који Смедереву дају препознатљиву душу. Нажалост, њих потискујемо, а волимо да се помало искомплексирано бавимо или хвалимо искључиво причом о највећој равничарској тврђави у Европи. При том сам сасвим сигуран да нико заправо и не зна која је друга или седма по величини, а која последња. О уређености и љубави према Тврђави, због којих би нас други заиста ценили, други пут.

НАРОДНА
БИБЛИОТЕКА
СМЕДЕРЕВО

Карађорђева 5
11300 Смедерево
Тел./факс 026 222 270
Директор 026 223 740

smedbib@eunet.yu
www.biblioteka-smederevo.org.rs

**ПОСТАНИТЕ ЧЛАН
НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ
СМЕДЕРЕВО
У 2010. ГОДИНИ!**

*Ја имам маму, тата, браћу, секу
и Народну библиотеку!"*

Зверац

Пише: Хајдана Бојдановић

Не знам, дете, зашто ти све ово причам. И ово је једна тако српска прича. Мало скрајнута од историје, али у Србији је све историја и не може без ње.

Живота је био из породице Лазаревића из Колара. Деда му је био храбар, оштар и прек човек и још када је оно под војводом Вулетом Коларцем и Карађорђем ратовао против Турака назвали га Зверац, па је тај надимак, као и сваки, ишао некако испред њега, а потом и иза њега да га и његови синови и унуци, и унуци унука носе, јер наш народ је такав, кад неког обележи, он га обележи заувек. Дедови и очеви често не поживе да би их синови и унуци памтили, али надимци се, ето, пренесу, па трају.

Ни Живота није запамтио оца, али када се коначно завршише сви српско-турски ратови и завлада мир у Србији он поче да стиче, прво као трговачки калфа, а потом и као трговачки помоћник, те се пресели из Колара у Смедерево и ожени Јеленом коју су сви Леном звали. Вредан и радан, са женом на Великој пијаци отвори леп дућан у који су сељаци пазарних дана радо навраћали да купе гаса, соли и свега оног без чега домаћинство не може. Радиле су Живота и Лена предано, али се облак бездетности надвио над њих, и прође и десета година, а детета нема. И онда када су већ сваку наду изгубили роди се Милутин кога цела породица дочека као дар небески, не би ли се и њихова кућа Лазаревића подигла и лоза наставила. Растао Милутин и дорастао до школе, бистар, радознао и горд као свако дете које расте на длану родитељском. Широм отворених очију, слушао је од сељака на пијаци песме које су они наизуст знали о храбрим јунацима, српској непролазној царевини и онима који су високо уздигнуте главе у вечност отишли неиспуштајући високо уздигнут барјак слободе. Напајао се и на славним причама из прошлости својих предака, слушајући о славним биткама, о Карађорђу и Милошу и ономе шта је после било. Бистрог погледа гледао је свет око себе и са свих страна купио мрвице сазнања, те је често одлазио и код госпође Драге која је живела у комшилуку и слушао приче о њему далекоком

и непознатом свету које му је госпођа Драга читала учећи га помало немачком и француском језику. Изгледала му је помало чудна, та лепа госпођа тако различита од свих које је познавао и као да ту није припадала. Увек лепо обучена, увек љубазна са широким осмехом привлачила је погледе Смедереваца и Милутин чу родитеље како говоре да је она удовица инжењера Машина који је ту у Смедереву некада живео. Госпођа Драга била је често окружена бројном породицом која се око ње окупљала и у тој кући Милутин се лепо осећао, а његови родитељи често су говорили с поштовањем како је млада остала удовица. Она се изненада одселила и Милутин сазна да је постала дворска дама краљице Наталије коју је, када је са оцем одлазио у њихов виноград на Плавинцу, виђао како се шета са краљем Миланом по пространој башти летњиковца. Понекад је ту виђао и госпођу Драгу и чинила му се још лепша и отменија него пре.

Прођоше године и Милутин стасит и леп заврши нижу школу Војне академије и на понос родитеља доби чин поручника, припаса официрску сабљу и обуче униформу краљеве гарде. И како то живот уме да уреди, постаде лична гардијска пратња прво краља Милана, а потом и краља Александра који се на његово велико изненађење ожени госпођом Драгом која постаде краљица Србије. Често је долазио у Смедерево, понекад да обиђе родитеље, а чешће са краљем и краљицом који су у летњиковцу проводили много времена позивајући стране госте, глумце и књижевнике, а врло често и угледне домаћине из Смедерева одане дому Обреновића. Долазили су и његови родитељи који су са поносом гледали свог Милутина како се уздиже у присуству краљевске породице, како му се краљ и краљица са поштовањем обраћају, и њихово родитељско срце сваки пут би треперило када би гледали свог јединца како са краљичином браћом разговара као са себи равнима.

Допирали су до њих гласови како неки и не одобравају женидбу краља Србије женом старијом од себе, како је она нероткиња, али су ти гласови умукли када чуше да краљица носи будућег престолонаследника, и када видеше краља испуњеног срећом због будућег детета.

Фото: А. Радовановић

Зверчева чесма обрасла забором

Тешко су сви примили вест да детета није било и да га неће бити, и њихова срца испунише се зебњом наиласка будућих догађаја, сећајући се несрећне судбине кнеза Михајла и прогнаничке судбине осталих Обреновића. Милутина нису много запиткивали, али су по његовом лицу видели да се црни облаци слутње навлаче и на његово лице.

За краља и отаџбину куцало је срце у Милутиновим грудима! За отаџбину, говорили су његови другови официри у касарнама. Отаџбина изнад свега!

Тог несрећног дана јавише му да му је мајка болесна и он замени своју смену дежурства у двору и пође за Смедерево да обиђе мајку. Те ноћи пуне немира као да је предосећао да ће се нешто страшно догодити, пребирао је по глави догађаје претходних дана када је крајичком ока по скривеним кутцима касарне гледао групе официра како нешто шапућу и престају са сваким разговором када им се он приближи. И сети се њихових гневних лица када су чули да је краљичин брат поручник Никола Луњевица пијан убио жандара, и сети се Милоша и Карађорђа и би му хладно у души. Јутро дочека будан и раном зором пође у Београд где угледа силан свет на улицама који је славио новог краља, и сазна да су његов краљ и госпођа Драга сурово убијени и већ сахрањени. У касарни не затече никога, али по метежу пијане војске која је клицала његовим друговима официрима схвати шта се догодило. И усели се немир у његово срце те похита назад у Смедерево. На улазу у град заустави кочију којом је путовао и изађе на обалу Дунава. У срцу је осећао страшну зебњу и кривицу што није био уз свога краља те ноћи. Можда је могао нешто да учини, можда је могао заштитити краља и краљицу! Он је требало да буде тамо, на том страшном месту, да брани краља, и ако не може другачије да са својим краљем и погине. Јер то би била његова давно зацртана судбина - бити и остати уз свога краља! Погледа ка

Плавинцу и виде обресе белог здања летњиковца у коме је он чувао и очувао краља и краљицу. Тешки камен кривице и бола спусти се на његову душу.

Ломио се Милутин ту на обали Дунава, ломио се и поломио. Неки сељаци који су туда пролазили видеше га како у парадној униформи са високо уздигнутом сабљом корача одлучно ка Дунаву и нестаје. Потрчаше, и са обале у мутном ковитлацу Дунава видеше плаву униформу гардијског официра како се још једном помаља из дунавске матице, те и тога нестане.

Животу Зверца вест о самоубиству сина затече у дућану. Његово срце већ је било скамењено од ужаса и зебње због пристиглих вести о догађајима у Београду. Не хтеде да поверује да је његов син, његов Милутин тако нешто учинио. И забрани Лени да црну мараму повије и да сузу и једну пусти, све чекајући да се Милутин однекуд појави онаквим су га одувек знали, насмејан и ведар. У дугим ноћима њиховог самотног живота чекали су јутра и дане без вести о утопљеницима које је Дунав негде избацио. И прође једна година дуга као вечност, а Милутина нема, и прођоше још четири године. Прерано остарели, без могућности да сина сахране и ојале решише да ту на обали Дунава где је њихов Милутин последњи пут виђен направе чесму, и на ружичастом камену оставе запис о свом постојању. Нису желели да се на том камену нађе и Милутиново име, препуштајући времену да Милутина можда на неки начин поново врати њима.

И, ето, тако је то било.

Давно су умрли и Живота и Лена, и ја ти ево ову причу испричам онако како су је мени некад причали. А ти, дете, када пролазиш Београдским путем, на обали Дунава, ту, испод Плавинца, застани понекад и склони бршљен са камена Зверчеве чесме који неумитно, као и заборав, брише траг о њиховом постојању.

Inter-Mehanika d.o.o.

Smederevo

Šalinačka bb, Industrijska zona
tel: +381 (0)26 231-697, 223-519
tel/fax: +381 (0)26 229-665, 613-002

ISO 9001:2008; ISO 14001:2004
OHSAS 18001:2007

Proizvodni program

Železnički	Rudarsko-metalurški	Opšte namene
Teretni vagoni <i>održavanje, rekonstrukcija, modifikacija</i>	Vibraciona sita	Kotlovi na čvrsto gorivo
Kočiona oprema <i>izrada i remont</i>	Izmenjivači toplote	Kotlovi na biomasu
Zaporna armatura sa ventilima za vagon-cisterne <i>izrada i remont</i>	Transportna kolica	Plovni objekti <i>čamci, brodići, splavovi, pontoni</i>
Remont motora i kompresora	Kompenzatori	Rezervoari
Izrada delova	Gorionici	Oprema za sportske terene
Intervencije na vagonima na terenu	Transportni sistemi	Oprema za dečja igrališta
	Razne konstrukcije i delovi	
	Montaža na terenu	

www.inter-mehanika.com
inter@inter-mehanika.com

Дунавом и Цариградским друмом

За Европу, па и за Велику Британију, до XIX века Србија је била terra incognita, углавном познатија по савим римским називима. Путиници, којима је Србија најчешће била само пролазна територија на путу за Турску или Блиско истоку, у најбољем случају називали су нас Европском Турском. Тек четрдесетих година XIX века у Британији се појављују путници који сведоче о српској земљи. У неким од њих путници су дошакли и Смедеревље.

У књизи „Путовање паробродом низ Дунав“ 1835. године **Мајкл Џ. Квин** бележи и своју кратку импресију Смедерева:

„... Мађарска страна реке била је равна и пуста; кућице од блате подигнуте на кољу, три-четири стопе од тла показивале су висину коју река повремено достигне у време поплава. Кућерци које смо ту и тамо видели на српској страни били су такође бедни, мада је тле много издигнутије и, на извесном одстојању, прелазило у лепе брегове. Око четири поподне указало се Смедерево. Оно је некада било важно и моћно речно утврђење у турским рукама, али већ годинама пропада. У пристаништу сам угледао два ратна брода, једрењака, сваки наоружан са осам топова, које је недавно за српског кнеза Милоша изградило једно предузеће са острва Занте. Оба беху насукана и, рекло би се, без изгледа да се извуку из овог положаја до зиме. Смедерево је на лепом месту у подножју брда, које је велико готово као планина. Са дунавске стране штите га зидине и утврђења грађена у старом стилу, који су живописни са извесног растојања, али не би могли да заштите од модерне артиљерије. Изгледа да је куле насељавало сјајасет јата птица. Близу града спазео сам једну лепу вилу; недалеко од ње шетале су се две даме са велом, као калуђерице. Дунав је близу Београда био водено пространство довољно да се на њему смести читав британски флот. Тек што смо одмакли од Смедерева, река постаде још шири; личила је на велико језеро довољно да прихвати све морнаре света. Што сам више упознавао ову племениту реку, веће је било моје чуђење што је тако мало позната у Европи и што је до сада мало коришћена за трговину. (...) Пошто смо прошли Ковин, спазисмо неколико група острва; она, иако лепа, умањују величанственост којом би се Дунав иначе одликовао на читавом путу од Смедерева до Молдавије...”

А извесни **Френсис Ерве** није забележен у историјама књижевности и биографским речницима. Једино сведочанство његовог путовања кроз Србију јесте књига „Боравак у Грчкој и Турској“ објављена 1837. године. У њој не записује боравак у Смедереву, али спомиње Хасан-Пашину – данас Смедеревску Паланку и, будући да је путовао Цариградским друмом, село Коларе:

„Стигавши у Коларе пре мрака, имали смо времена да се прошећамо по њему, и открили смо да је село веома чисто. Кровови кућа били су од четвртастих комада дрвета, и са одстојања личили на црепове. Пошто смо истражили све делове села, сели смо преко пута чесме, коју сам сматрао најинтересантијом тачком, јер човек ту види сеоске девојке како долазе и одлазе с кофама и тестијама. Неке од овдашњих девојака које су прошле испред нас имале су веома живописну одећу и биле су доста лепе.

Увече су нам припремили вечеру, у којој бисмо уживали да није било татарина. Пекли су за нас неке мале котлете на ражњу, и баш када су били готови и изгледали лепо, татарин их, пре него што смо могли да га спречимо, скиде рукама и стави на земљани суд. Јадни Кастели начини тако смешну гримасу када виде како се понижавајуће поступа с његовом вечером, и истовремено зграби татарина за руку да би га спречио да рукама додирује храну, управо као што се мачка баца на миша, да се ја громогласно насмејаш, баш као и неколицина других који су тада били у кухињи.

Чесма у Коларима: Да ли је испред ње Френсис Ерве угледао „овдашње, досиша леје девојке у живописној одећи“

Али не и татарин, који је мислио да обавља једну сасвим безбедну радњу, јер Турци све раде прстима. Није могао да разуме због чега се Кастело тако ражестио и био је веома љут што га је овај тако грубо зграбио. (...) Идућег јутра, после краћег јахања доживе смо задовољство да угледамо диван приказ Дунава, који смо поздравили као знак да се наше заморно путовање ближи крају. (...) Зауоставили смо се у месту Тесарџик и ручали рибу из Дунава, која није била лоша. Видећи да се ближи крај путовања, уживао је у доручку и Кастели. Први пут смо добили ножеве и виљушке. Довели су, најзад, наше последње коње, које смо појали с великим задовољством; мало смо застали да их нахранимо и наставили за Београд...”

ALTO D.O.O.
AUTO DELOVI

UL. SRPSKIH SOVJETA 3
11300 SMEDEREVO
Tel.: 026/ 617 539; 617 833

Стевана Ђорђевић – „Бижо” жена разборита и доброга срца

Ми Александар I ђо милости Божјој и вољи народној Краљ Срба, Хрватиа и Словенаца на ђредлој Нашеј Министарства Просвете, у дојовору са Државним Савејом а на основу чл. 3. закона о Задужбина-ма, одобрамо: да се оснује задужбина ђод именом: „Фонд Јове Рашића и Гаје Чујића, из Смедерева”, за школовање ђака у ђрјовачким и занайским школа-ма. Наши Министар Просвете нека изврши овај указ.

Стевана Ђорђевић рођена је у Смедереву 1846. а умрла у мају 1915. године. Била је жена веома разборита и доброга срца. Помагала је сиротињу и њена кућа била је место, у коме је сваки, коме је била потребна помоћ, исту добио. Велико уважање уживала је код грађанства и узимала великог учешћа, да женски подмладак у Смедереву добије што веће образовање и да му се омогући часна и поштена привреда. Бивала је дуго година председница Женског друштва у Смедереву и један велики део њена је заслуга, што је у Смедереву основана при том друштву и Радничка школа, у којој су женска деца, а нарочито сиромашна, бесплатно, после свршене основне школе, изучавала шивење и кројење, поред друге корисне наставе и тако се спремала за добре домаћице и грађанке. Многа сиромашна женска деца, која су прошла кроз ову школу и у животу пошла правим путем, у многе имају да буду захвална овој школи и овој доброј жени, Стевани, која је Радничку школу потпомагала и чувала као своју кућу. И

По уледу на Сйевану: Чланице смедеревској Кола срјских сесјара са ученицама Женске занайске школе

само завештање пок. Стеване показује, колико је била културна жена и колико је ценила науку и просвету, кад је оставила да се у трговачким школама васпитају деца, јер је просвета, по схватању ове племените жене, основ за напредак народа.

Овако о својој тетци пишу Милан и Лазар Константиновић, адвокати и извршиоци њеног тестаментa. Зато, ваљда, и не чуди да су, наспрот многим ожалошћеним породицама, сва заинтересована лица по овом тестаменту изјавила да су задовољни. Свако ко је требало нешто да добије – добио је:

„Виноград у „Плавинцима“ у атару општине Смедеревске са једном кућом и прибором виноградарским као и бурадима мојим у кући у којој станујем остављам у наслеђе мојој унуци Стевани жени Др. Ђоле Протића, усвојеној кћери и наследници мога почив. мужа Косте Ђорђевића-Биже, бив. овд. трг.“ – пише у тестаменту. Добили су свој део братаница, сестрић, братићи, ћерке њенога брата, а записана је и ова Стеванина жеља: „Моје имање не може се продавати ради извршења овог тестаментa све донде, докле се од кирије не исплате сви трошкови, који буду почињени око мога погребa саране.“

А откуд на почетку ове приче краљ Александар и „Фонд Јове Рашића и Гаје Чупића, из Смедерева“? И то је у тестаменту записано:

„На уложној књижици код „Смедеревачке Кредитне Банке“ имам уложених (8000) осам хиљада динара. Са тим новцем код Смедеревске Кредитне Банке, колико га буде у времену моје смрти, оснивам фонд који ће носити име: пок. Јове Рашића мога брата и пок. Гаје Чупића мога другогa мужа, бившег трговца овд. Овај се новац од стране извршиоца овог мог тестаментa има дати на приплод управи фондова или коме другом сигурноме новчаном заводу у Србији, па ако та сума буде нарасла на (12000) дванаест хиљада динара, онда ће ова сума бути капитал фонда. Из прихода капитала овог фонда имају се издржавати ђаци, који би хтели и могли редовно учити трговачку академију или какву стручну школу ма где били. (...) О светосавској прослави у овдаш. основној школи читаће се извештај сваке године о стању овог фонда а у новинама затим обзнанити.“

Што би се данас рекло – транспарентно до краја. А осим овог доброчинства, жена доброг срца Стевана, Фонду сиромашних ђака овдашњих основних школа оставила је пет стотина динара за спомен на свог покојног брата Јанићија, потом Женском друштву овдашњем две стотине четрдесет динара, а Занатлиском и радничком друштву овдашњем две стотине динара.

На крају, слово и о људима по којима је свој Фонд назвала:

Јова Ја. Рашић рођен је у Смедереву 1836. а умро 1902. год. Бавио се трговином и био познат и чувен са свога великогa поштења и правичности. Уживао је велики углед у грађанству и бивао почаствован више пута избором на угледне политичке положаје. Године 1888. изабран је био и за народног посланика за Велику Уставотворну Скупштину. Познат је био као веома слободуман човек. У последње време повукао се од посла и трговине утучен жалашћу губитком свога сина јединца.

Гаја Чупић рођен је у Смедереву 1. новембра 1841. а умро 29. јула 1883. год. Био је врло угледна личност у Смедереву и уживао неподељену љубав и поштовање од грађанства. Заузимао је више година положај председника општине и народног посланика за град Смедерево. Искрена му је брига била да се варош унапреди и да се грађанима поштују њихова права. Реформе које је увео у општини, користиле су јој и омогућиле напредак вароши. Његово је дело што је општина увела кантаре на сталним местима, тиме омогућена што правичнија и тачнија мера а ово као последицу довело већи долазак света у Смедерево, који је имао да продаје своје производе, јер су њихови интереси били заштићени. Иако је умро доста млад, пок. Гаја је оставио много корисних дела и лепу успомену на себе.

Текст преузет из књиге ТЕСТАМЕНТИ ДОБРОТВОРА ОПШТИНЕ ГРАДА СМЕДЕРЕВА, (објавила ју је 1927. године Штампарија А. Трајков – Смедерево, а осам деценија касније њено фототипско издање Историјски архив у Смедереву), а за Магазин га је приредио Ј. Тишма.

VILA Jugovo
Beogradski put bb
026/647-271 fax:026/671-275

Kutak za uživanje...

Историјска читанка

Старо гробље је својеврсна историјска читанка Смедерева. Да је ипак, посведочиће њишче које ћемо у наредним бројевима Маџазина објавиши, јер, судећи по људима којима је последње коначишиће, Старо гробље је одавно је завредило да њишчане историјски сиоменик нашег града. И културни, који ће лепо сведочиши о нама.

Пише: Александра Бојдановић

Живот пун одрицања

Постојали су људи, наши суграђани из неких других времена, који су не само својим животом него и оним што су оставили да иза њих траје остали светли примери и узор за будуће нараштаје. Па ипак ... о њима се веома мало зна. Склони смо ваљда да заборављамо заслуге и добра дела, а некако се увек сећамо недаћа и малера. А било је међу Смедеревцима истински великих људи - потеклих из сиромаштва, а поштено и вредно радећи стеклих довољно да могу да помогну и другима.

У непосредној близини цркве и спомен костурнице на Старом гробљу леже неки од тих људи – Дина и Љубица Манчић.

1827. године у Смедереву, у кући поштеног, али сиромашног берберина Манча, рођен је Димитрије. Ипак, од најранијег детињства сви су га звали Дина, па је то име и касније остало и постало познатије од крштеног. Због слабог материјалног стања својих родитеља, Дина је већ после другог разреда основне школе почео да учи занат у покушају да за себе заради нешто новца. Изучио је папучијски, а потом и терзијски занат и са нешто новца који је сакупио отворио радњу.

... коришћена и као остиава за алаји

Кайела Дине и Љубице Манчић...

Остало је забележено да је „газда“ Дина био изузетно вредан, марљив и штедљив човек, па је радња брзо напредовала. 1853. године оженио се Љубицом Вујадиновић из једне уважене породице из Колара. Дина је већ тада имао трговину на смедеревској пијаци, а како је и жена коју је изабрао била веома вредна и радна њихово богатство се после свадбе веома увећало. Манчићи су већ тада били веома цењени, па су Дини грађани Смедерева укључивали многа почасна места у општини.

Једино што Дина и Љубица нису имали било је потомство. Али ни тада нису одустали од свог начина живота. Када је постало извесно да неће имати деце, Манчићи су дошли на идеју да своје имање и све што остане после њих поклоне граду. Свестан значаја новца и тога колико је он битан за школовање, Дина је нагласио да се средства која поклони општини морају користити за образовање неких нових нараштаја Смедерева. У тестаменту Дине Манчића, (о ком смо писали у Маџазину, двоброј 10-11 за јул и август 2009. године), стоји да његова жена користи половину прихода од целокупног имања, а „друга половина даваће се сиротним ђацима, сиротним девојкама, удовицама и осталој сиротињи, а нарочито остављам као аманет Општини смедеревској да се од тога прихода издржавају сиромашни ученици, који да се школују и на највишим школама.“ Такође, Манчићи су смедеревској Гимназији оставили имање звано Маркићево, да од прихода које оно буде доносило заврше зидање старе зграде Гимназије. Дина Манчић је у тестаменту изнео жељу да после тога гимназија добије његово име.

После кратке болести коју је покушао да залечи и у Бечу, Дина Манчић је умро 28. маја 1882. године. Љубица је живела још 10 година после тога, али се није поново удавала већ је део своје имовине такође поклонила граду. Умрла је 29. децембра 1892. године и у знак признања као добротворке сахрањена је у општинском трешку. После тога цео приход Манчића (негде око 400.000 динара у злату) почиње да се употребљава у добротворне сврхе, а фонд добија назив „Фонд Дине и Љубице Манчић.“

Да ли је само ова црвена њоча остала од надгробног споменика Јованче Спасића

Изнад гробнице се налази капела изграђена по пројекту познатог архитекта Александра Бугарског. Капела је ограђена гвозденим филаретима.

Писмо о забору

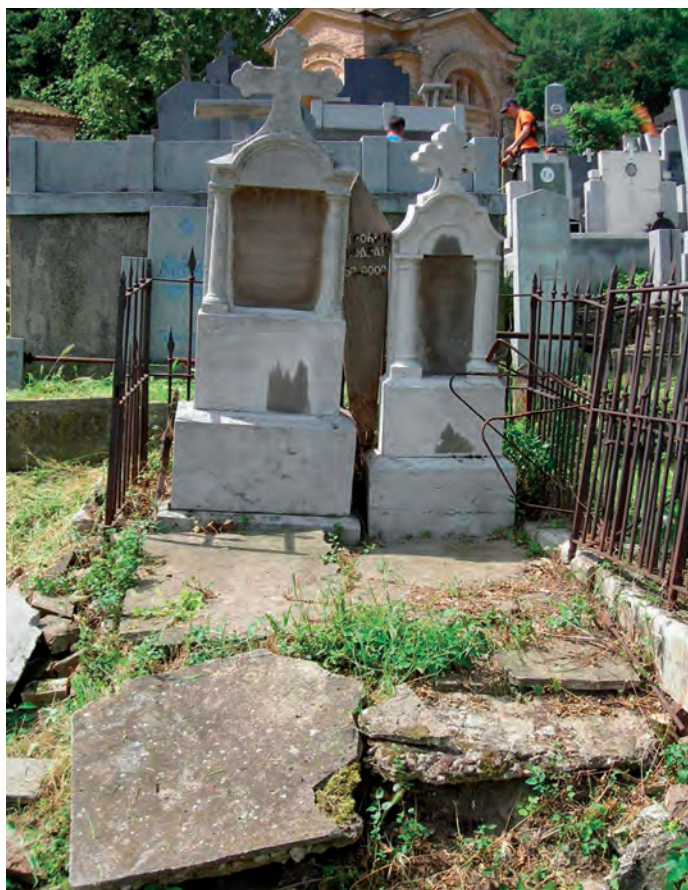
Старо смедеревско гробље има и своју ружнију страну. Због неке сујете или стида, не помињемо је често. Мислимо да ће проблем ако о њему не говоримо просто нестати... Наравно да се то не догађа. А о овом проблем треба говорити - треба рећи да се многим нашим некадашњим суграђанима више не зна гроб, да више нема ни гробних места, ни крстова, ни најобичнијег камена да докаже да је тај неко постојао. Овако, многи од њих, као да и нису живели.

Ово је текст о једном од тих људи.

Јованча Спасић рођен је 1785. године. О његовом животу пре него што је ступио у службу Милоша Обреновића не зна се готово ништа. Остало је забележено да је веома брзо напредовао у кнежевој служби и убрзо постао његова особа од поверења. О томе сведочи чињеница да је Јованча Спасић постао први српски „татарин“ или писмоноша када је та институција установљена у Србији почетком 19. века. Његов посао је био да одржава везу са нахијским кнезовима, београдским везиром и Портлом преносећи писма, документа, новац и друге вредности у име кнеза Милоша. Био је то важан посао, претеча онога што ће се касније назвати „дипломатски односи“.

Захваљујући дужности која му је била поверена, а коју је извршавао савесно и одговорно, Јованча Спасић је постао веома цењен и поштован у народу.

За кнеза Милоша је обављао и друге послове. Тако је познато да је управо он саставио списак обновљених и подигнутих цркава за време владавине Милоша Обреновића, године 1837. Свој ранг „особе од поверења“ Јованча Спасић доказао је и тиме што је био у пратњи кнеза Милоша оба пута када је овај посеђивао Цариград, 1835. и 1838. године.

Заборављена велика добротворка

Гробница Стеване Ђорђевић - Бижо

Јованча Спасић је умро 1843. године. Био је сахрањен непосредно уз цркву на Старом гробљу у Смедереву. Ипак, гроб овог знаменитог човека је 1956. године прекопан, а надгробна плоча је уклоњена и једно време је била само наслоњена на оближњи гроб. Према наводима др Леонтија Павловића црвенкаста надгробна плоча са гроба Јованче Спасића касније је попречно узидана у врх гроба Стевана Кузмановића – Кршљанина са којим је Јованча био у родбинским везама.

Она овде и данас стоји, али без обележја, зарасла у коров, полузатрпана и скоро непрепознатљива. Нешто је учинило време. За остало је заслужан људски немар.

Била је добра жена

Било је у Смедереву много оних који су иза себе оставили фондове за помоћ сиромашним ђацима и грађанским друштвима. Међу њима и једна жена – Стевана Ђорђевић – Бижо.

Остало је забележено да је Стевана од ране младости била заинтересована за помагање сиротињи и добротворни рад. Била је веома цењена у грађанству и важила је за поштenu и изнад све-

га добру жену која се није устручавала да отвори свој дом сиротињи и тамо јој помаже.

Дуго година била је председница Женског друштва у Смедереву, а забележено је да је великим делом њена заслуга то што је при овом друштву основана Радничка школа која је образовала женску децу, нарочито из сиромашнијих породица. Та деца су овде, бесплатно, после основне школе, могла да изучавају разне занате и тако се спремају за „добре грађанке“. Стевана је до смрти потпомагала ову школу, а и тестаментом јој је оставила извесну суму. Сматрала је да је образовање кључно за бољу будућност нових нараштаја и да је просвета „основа за напредак народа“, како је забележено да је говорила.

У овом броју Магазина, у још једној причи о смедеревским добротворима и њиховим тестаментима који о доброчинству сведоче, о Стевани детаљније пишемо. Ипак, и у овом тексту је с разлогом спомињемо, јер је својим животом и радом заслужила много, али је после смрти добила јако мало. О томе сведочи полусрушена гробница на Старом гробљу.

"METALING P.U.T." D.O.O.
ŠALINAČKA BB
11300 SMEDEREVO

TEL/FAX: 026.228.815; 640.750

OFFICE@METALING.CO.RS

WWW.METALING.CO.RS

VAŠ DISTRIBUTER ALATA

Потлеуше

Ако ће старији Смедеревци од свега доброг некадашњем председнику општине Мики Цветковићу запамтити, проширење Карађорђевог улице је многим на првом месту. Неки ће, навикли на мир, и замерити јер су им се дуго година потом, кад год камиони из Нове железаре провезу котурове лима, тресли прозори и чаше у креденцу.

Шта ћете! Као што ни једно лоше није без трунке доброг, тако нема ни доброг без мало лошег.

А Карађорђева је главна градска улица која путника доводи у сам центар. Нису јој приличиле нахерене **потлеуше**, макар их власници сваког пролећа у бело крчили. Ми смо на њих сви-кли, у реду је то, не сметају, али не приличе вароши која је поста-ла престоница гвожђа, центар црне металургије ондашње Југо-славије. Што не иде, не иде. Па, шта ће о нама мислити другови несврстани и други државници који су у Смедерево долазили, а долазили су! Потегли пут чак из далеке Бурме, Индонезије или Индије, и шта да виде! Нахерене потлеуше. Е, када је друговима руководиоцима дозлогрдило да их крију некаквим паноима и кор-донима одушевљених грађана, решено је: То да се поруши, и ле-пи, бели солитери да се изграде!

Ево их и данас. Потлеуше су пресељене у сећања, а у бели солитер усељена апотека **5. јун**.

И ту је овој причи крај.

... а айоџека 5. јун данас.

Потлеуше 1960. ...

Мали стрелац

Међу делима модерних аутора српске уметности која се чувају у Музеју у Смедереву свакако значајно место заузима портрет малог Смедеревца, Милоша Рајковића, сликан тридесетих година прошлог века руком великог краковског ђака Јована Бијелића, који му је и кумовао називом „Мали стрелац“.

Пише: Мр Снежана Цвејковић

С обзиром да се ликовна култура у Смедереву, која подразумева да у граду живе образовани ликовни уметници, да се приређују ликовне изложбе, да постоје ликовне галерије и музеји, утемељивала веома споро, и да је у наведеном облику можемо пратити тек у деценијама после Другог светског рата, може нам се учинити да је ликовна култура у Смедереву до овог периода била на ниском нивоу развоја. Са друге стране, не ретко Смедерево је током своје историје имало прилике да угости неколико значајна имена националне и европске ликовне културе. Уколико се задржимо у времену националне историје уметности новијег доба, прецизније 19. веку сусрешћемо се са именима попут Николе Апостоловића, Арсенија Петровића, Уроша Кнежевића, Кирила Кутлика, Владислава Тителбаха, Лудвига Кубе, да би се у пролеће 1888. године у Смедереву родила једна од најзначајнијих представница српског импресионизма Наталија Цветковић, која ће свој стваралачки пут реализовати у Београду и европским ликовним престоницама. Не заобиђимо ни важне ликовне тренутке који су се одигравали у оближњем летњем двору Обреновића на Плавинцу, где ликовни космополита Влахо Буковац портретише у пленеру српски владарски пар Драгу и Александра Обреновића.

Прва половина 20. века није била претерано „бурна“ у ликовном погледу. Не може се ни говорити о неком виду организоване ликовне културе, о ликовно образованим Смедеревцима такође. Ипак било је ликовних просјаја, итекако вредних помена. Била је то свакако изложба руског уметника, Рјепиновог ђака, Василија Резникова, са мотивима Смедеревске тврђаве и Дунава, приређена 1930. године у сали ондашњег Општинског дома у част 500 годишнице зидања ове средњовековне српске престонице. Убрзо ће у Смедерево допловати још један академски образован уметник, такође Рус, Андрија Биценко, са задатком да ослика велелепни смедеревски храм светог Георгија, а портретисаће он успут и угледне Смедеревце. Свакако је важно поменути да је у ово време, у приватној посети код смедеревске породице Нешић, гостовао такође изузетно значајан уметник, вајар Ристо Стијовић. Он је аутор скулптуре у плитком рељефу на улазним вратима у једној од зграда у Улици краља Петра, са веома интересантним мотивима људских фигура и мртве природе.

Управо у ово време, дакле тридесетих година прошлог века, око 1935. године, такође у приватној посети, већ значајно име наше ликовне културе **Јован Бијелић** (Равеник код Босанског Петровца, 1884-Београд, 1964), посетио је смедеревску породицу Рајковић. А, затим, није одолео ликовном у себи, те је техником уља на шпер-плочи насликао двогодишњег Милоша Рајковића, сина свог домаћина господина Ивана Рајковића. Дечак је насликан у чучећем положају, заокружен дечијом пушком коју помно анализира држећи је обема рукама. На глави има повећу шајкачу официра ондашње југословенске војске, а одевен је у војничку униформу. Дакле, костимирани ефемерни сценарио за портретисање! У замишљеној галерији дечијих портрета у српској визуелној култури, „Мали стрелац“ како је своје дело именовао сам аутор, заузима свакако високу позицију, како атмосфером тако и пиктуралношћу и виртуозним потезима четкице, а посебно импресионистичком партитуром на дечаковим панталонама. Аутор дела потписао се ћирилицом у доњем десном углу слике. Јован Бијелић је ликовно образовање стекао на академији у Кракову,

Јован Бијелић, Мали стрелац, око 1935, уље на шпер плочи, 73 x 59 cm, инвентарски број 46, власништво Музеја у Смедереву

да би наставио ликовно усавршавање на академијама у Паризу и Прагу. У проналажењу свог индивидуалног израза био је близак импресионистичком сликарству, пре свега делу Пола Сезана, али потом и експресионистима и фовистима. Сликао је пејзаже, актове, мртве природе, портрете, техникама уља, пастела и акварела.

„Мали стрелац“, дело Јована Бијелића, у посед смедеревског Музеја доспео је откупом од власника Ивана Рајковића седамдесетих година прошлог века. Од тада до данас ова слика је више пута била излагана у галеријском простору Музеја у Смедереву, на изложбама „Слике из Музеја у Смедереву“ (1998), „Српско сликарство прве половине 20. века, из збирке ликовне уметности Музеја у Смедереву“ (2000) и „Смедерево и Смедеревци у ликовној уметности“ (2001). Иначе, стално место „боравка“ овог вредног уметничког дела јесте депо смедеревског музеја.

У следећем броју: Резников у Смедереву

ALTO D.O.O.
AUTO DELOVI

UL. SRPSKIH SOVJETA 3
11300 SMEDEREVO
Tel.: 026/ 617 539; 617 833

Задужбина тужне принцезе

У близини Приједора, у средишту Мартин Брода, налази се манастир Рмањ, задужбина Кантакузине, или како су је у западним земљама звали – Катарине Бранковић, кћерке деспота Ђурађа Бранковића. Изградила га је 1443. године и посветила светом Николи, као успомену на рано преминулог сина Хермана.

Остарели деспот Ђурађ је из политичких разлога, како је оно време и налагало а желећи да сачува Србију као *бедем хришћанства*, жртвовао обе своје кћери. И док је спомен на Марину трагичну удају за султана Мурата II народ у домовини у песмама сачувао, Кантакузину је удаја одвела у заборав.

А била је то прва свадба на смедеревском двору. Записано је да се 20. априла 1434. године Кантакузина венчала са грофом Улрихом Цељским. Мислило се да брак са сином Фридриха II а братом угарске краљице, гарантује Србији помоћ западних хришћана у борби против надлазеће турске силе. А није. Улриха је у брак одвела похлепа, жеља да се домогне деспотовог богатства и политичког угледа. Кантакузину је одвео у тужан живот. У сведочењу које је оставио бискуп Енеј Силвије Пиколомини, доцнији папа Пије II, Улрих је описан у најружнијим душевним а понекад и физичким цртама, док је, насупрот њему, Кантакузина забележена као „лепа и поштена“ жена. И у сећању српског народа који је штитила и помагала у својој новој домовини, сачувана је лепа успомена на њу. До данас, јер од пре неколико година у Загребу ради Женска гимназија „Кантакузина Катарина Бранковић“.

И манастир Рмањ је један од Кантакузининих дарова. У 17. веку манастир је био средиште Митрополије дабробосанске, одакле се управљало српском црквом у Босни и Далмацији. Митрополит Теодор је 1615. године из овог манастира отворио прву богословску школу у манастиру Крка у Далмацији. Током своје дуге и бурне историје овај свети храм је више пута паљен и обнављан. Немци су га у Другом светском рату до темеља срушили. Обнова је почела почетком седамдесетих година прошлог века а у току је изградња звоника и манастирског конака.

Кантакузина Катарина Бранковић на Есфијменској њовели

Манастир и околина крајем XIX века

Младић са трубом

Музиком сам се бавио амајтерски, а радио сам у неколико смедеревских фирми. Био сам инжењер заштитне на раду. Са њоме посла сам отишао у пензију. Моја музичка каријера завршена је на дочеку Нове 1974. године. Након нашег оркестра, у Смедереву се није појавио ни један нови такав састав.

Панчево

Пре доласка у Смедерево, у Панчеву само био члан Културно-уметничког друштва „Абрашевић” и свирао у Џез оркестру младих. Наравно, постојао је и Џез оркестар који су чинили старији чланови, од којих сам много тога научио. Пошто је културно-забавни живот у Војводини био развијен, оркестар КУД-а „Абрашевић” учествовао је и на фестивалима, на којима сам и ја свирао. У Панчеву сам завршио Нижу музичку школу, тако да сам имао основна знања из музике.

Смедерево

У Смедерево сам дошао 1967. године из Панчева, као младић. Са собом сам, наравно, понео трубу. Тада сам имао 24 године. С обзиром на то да никога нисам познавао, одмах сам пожеleo да се укључим у културно-забавни живот нове средине. У то време, једине игранке са живом музиком одржаване су суботом и недељом увече у Дому Југословенске народне армије, а свирали су професионални војни музичари. Како сам веома волео музику, замолио сам трубача из поменутог оркестра да ми позајми трубу да одсвирам неку композицију. И пошто је мој први наступ био веома успешан, омогућили су ми да повремено недељом одсви-

Прва џруба – последњи џуј: Дочек Нове 1974. године

Фина музика и елегантна џаргероба: Игранка у Дому ЈНА 22. децембра 1969. године

рам по неку нумеру. На тим игранкама упознао сам саксофони-
сту, такође досељеника – пореклом из Никшића, а у Смедерево је
стигао пре мене. На нашим честим виђањима родила се идеја да
оснујемо оркестар. Почели смо да вежбамо и тражимо гитаристе
и бубњаре. Крајем те исте 1967. војни музичари су добили преко-
маду у Београд. То је била добра прилика за наш оркестар. Скло-
пили смо Уговор са Домом ЈНА и наставили викендом да сви-
рамо игранке и да на тај начин увеселавамо Смедеревце. Осим
фине музике, и гардероба је морала да буде елегантна. Млади-
ћи су имали одела и кравате, а девојке хаљине и ципеле на шти-
клама. Музика је била на бини, а у партеру је био простор за игру.

Оркестар

Наш оркестар није имао име, а свирали смо забавну музи-
ку наших и страних аутора. Пошто смо свирали и домаћу музику,
пратили смо све фестивале и, наравно, свирали смо све лепе ну-
мере са тих манифестација. Нажалост, никада нисмо имали пева-
ча. Зато се често дешавало да неко из публике пожели да нешто
отпева. Такве смо увек радо прихватили. Ипак, нико од њих није
жеleo да остане у нашој екипи. Тада су били популарни Том Џонс,

Тереза Кесовија, Џими Станић, Лола Новаковић, Душан Јакшић и
други. Ред је да поменем да су оркестар, осим мене, чинили Влад-
мир Бутовски – саксофон, Милан Хлевовај – Миле Рус који је сви-
рао хармонику, Драган Дајић – гитара и Љупче Ђурђевић – буб-
њеви. А било је и других који су, ипак, само пролазили.

Фестивал железара

У време када сам дошао, у Смедерево постојало је само јед-
но Културно-уметничко друштво – МЕТКОС. Био сам члан музич-
ке секције. С обзиром на то да је Металуршки комитет Смедере-
во био и носилац културно-забавних активности, те године мог
доласка у овај град одржан је Фестивал забавне музике железа-
ра Југославије. Свирао сам у фестивалском оркестру. На овом
једином фестивалу у Смедерево певао је и Тихомир Петровић, а
гост нам је била, тада веома популарна, Радмила Караклајић. Та-
ква манифестација вероватно више никада није одржана, јер бих,
у име града, сигурно учествовао.

Драјан Павловић

Ovlašćeni diler Volkswagen vozila:

Autocentar NR

Београдски пут bb, Пожаревац

Tel. 012/515 245, 515 247

www.vw-autocentarnr.rs

**Probudite
vaš posao**

19.914€*

22.914€*

12.711€*

* bez PDV-a

VW привредна возила држе ваš посao увек будним. VW Crafter са Blue TDI технологијом,
робусни Transporter и способни Caddy Furgon чврсто су решени да вам помогну у
свакодневним напорима да свој бизнис учините бржим и сигурнијим. Легендарна VW
чврстина и непревазидена поузданост гарантују им дуг и успешан радни век.

**“Ja sam svojim Volkswagenom
prešao 750.000 km.”**

Izvor: Web izdanje Leksikon YU Mitologije
by dekiBL @ 2008-12-14

*Slika vozila je uopšten prikaz

Ako hoćeš da tvoj novi auto bude izdržljiv, pouzdan
i udoban, možeš ga imati za 133, 170 ili 307 evra mesečno.

Period: 60 meseci, Učešće: 20%, NKS 5,50%, EKS 7,90%
za kupovinu preko Porsche Leasing.

Logično. Volkswagen.

**PORSCHE
LEASING**

Ovlašćeni diler Volkswagen vozila:

Autocentar NR

Београдски пут bb, Пожаревац
Tel. 012/515 245, 515 247
www.vw-autocentarnr.rs

Volkswagen logika

Ovlašćeni diler Volkswagen vozila:

Autocentar NR

Београдски пут bb, Пожаревац
Tel. 012/515 245, 515 247
www.vw-autocentarnr.rs

Volkswagen logika

Издавачка делатност Народне библиотеке Смедерево

Уређује: Драган Мрдаковић

Народна библиотека Смедерево је најстарија установа културе у граду. Основана је давне 1846. године, када је отпочела са радом под називом Смедеревско читалиште. Данас је то матична библиотека за Подунавски округ и једна од најмодернијих и најугледнијих установа у Републици Србији. Издаваштво је драгоцен сегмент њене делатности, па ћемо у наредним бројевима Смедеревског магазина представити најзначајнија издања.

Прва публикација

Под насловом Народна библиотека прва публикација објављена је 1967. године, са циљем да пружи читаоцима основне податке о Библиотеци – о њеном историјату, организацији, фондовима и раду са читаоцима. Од тада до данас Народна библиотека Смедерево наставила је да објављује књиге, самостално или у сарадњи са другим издавачима, сходно својим могућностима. У последњих неколико година Библиотека велику пажњу посвећује развијању издавачке делатности, њеном разгранчавању и богаћењу. Објављивање нових књига схваћено је као важан сегмент рада Библиотеке и њеног културно-просветног ангажмана, као делатност која је у плодотворној корелацији са основном библиотечком делатношћу и на најбољи на-

чин доприноси осмишљавању посебног идентитета установе и одређивању њеног места у локалном и националном културном миљеу.

Публикације у издању Народне библиотеке Смедерево су из различитих области, разноврсних тематски и жанровски. Преовлађује лепа књижевност (поезија, приповетка, роман), али је заступљена и књижевна критика, теорија књижевности, теологија, стваралаштво за децу, културна историја, библиографије, каталози. Захваљујући таквом оквиру објављених књига, смедеревска Библиотека представља се као издавач јасно и сврсисходно осмишљеног профила.

Озбиљна издавачка делатност

Објављивањем информатора Народна библиотека (1967) започела је озбиљна издавачка делатност. Потом из штампе излазе: Градска народна библиотека (1970), Лав Толстој: Хаџи Мурат (1972), Књига у смедеревском крају у XIX веку (1974), Рукописне и штампане књиге од XV до XVIII века (1974), Непознати Смедеревци: Надгробна реч деспоту Ђурђу Бранковићу (1980), Милорад Илић Прика: Каталчица (1983), Милосав Славко Пешић: Тамни вилајет (1983), Томислав Стевановић: Вешала од родног дрвета (1984), Благоје Радосављевић: Јесен у Поткомљу (1984), Горан Ђорђевић: Почетак недеље (1984), Бора Радовановић Затоњац: Народне забавно-спортске

игре – живот и обичаји у подунављу (1984), Смедеревске библиотеке (1986), Милосав Славко Пешић: Смрт је ловац самотан (1990), Славко В. Домазет: Од оних који су остали (1991), Војислав Станојевић: Наставак основних школа у Смедереву (1992), Србислав Миленковић: Књиге о Смедереву (1995), Србислав Миленковић: Смедеревске библиотеке (1996).

Седам плодних година

Од 1996. до 2003. године издавачка делатност мирује. Након тог периода уследиле су године богате вредним насловима.

2003. године Народна библиотека Смедерево оживљава своју издавачку делатност и објављује следеће публикације: Јован Стојковић: Даривање у околини Смедерева – етнолошка студија; Гордана Јовановић, Марина Лазовић, Јелена Јерemiћ: Библиографија др Леонтија Павловића; Драгица Добријевић: Весела биологија – поезија; Марина Лазовић, Гордана Јовановић: Стара и ретка књига: избор из фонда Народне библиотеке Смедерево – каталог изложбе; Жељко Ђурић: Сотириолошке претпоставке учења светог Атанасија Александријског о стварању света и рађању сина – теолошка студија; Милорад Милановић: Стакленци – роман; Љиљана Вукајловић: Тишина казана срцем – поезија; Никола Марковић: Кад сам ја био велики – приче за децу.

2004. године Библиотека је у својим едицијама објавила 10 публикација: Танасије Младеновић: Сене и опомене (избор и предговор Зоран Глушчевић); др Радомир Животић: Књига и дете - теорија и критика литературе – огледи и студије; Милика Војиновић: Прича краја нема – причом живот путује; Зосим Попац: На путу – путопис; Владимир Дасукидис: Компас – приповетке; Смедерево, град престоница – зборник текстова о Смедереву (приредили Јовица Тишма, Драган Мрдаковић, Татјана Лазаревић-Милошевић); Бранка Веселиновић: Веселиновић Бранка с децом без престанка – поезија за децу; Живорад Митрас Језавски: Богалъ – роман у три дела; Снежана Стојановић, Марина Лазовић, Гордана Јовановић: Уста раја к'о из земље трава: Карађорђе и Српска револуција (1804-1813) - каталог изложбе; др Добривоје Станојевић: Реторика поезије – студија.

2005. године објављене су следеће књиге: Танасије Младеновић: Сене и опомене (друго издање); Милана Лазаревић: Три Евина лица – поезија; др Добривоје Станојевић: Збивање необичног догађаја – студија; Татјана Стојкић: Андрић - наш нобеловац: 30 година од смрти - каталог изложбе; Чаробно семе – нове бајке о Смедеревљу; Др Млађан Цуњак: Средње-вековно оружје и опрема ратника са територије Подунавског и Браничевског округа.

2006. године објављене су: књига поезије Милике Војиновића: Игра је вјечна – коначни играчи, роман Жике Лазића Књига о Војводи, библиографија Марине Лазовић и Гордане Јовановић Стара и ретка књига и периодика у Народној библиотеци Смедерево: (1544-1867): библиографија. Св. 1, 1544-1850, роман Милана Јовановића Стоимировића Ланче Смедеревац (приредили Драган Мрдаковић и Владимир Шовљански), и збирка песама Жељка Ђурића Таласи.

2007. године Библиотека је објавила шест публикација: Жељко Р. Ђурић: Таласи; Небојша Јовановић: Светозар Спасојевић: професор Гимназије и управник Градске књижнице; Лидија Радовановић: Волим све што постоји; Зосим Попац: Жртвовање; Наташа Бајић: Поглед са седмог спрата; др Душан Стојимировић: Казивања: дата историчару српске медицине санитетском ђенералу др Влади Станојевићу-Трнском (приредили Миливој Ненин и Драган Мрдаковић).

2008. годину обележиле су књиге: Марина Лазовић, Гордана Јовановић: Стара и ретка књига и периодика у Народној библиотеци Смедерево: (1544-1867): библиографија. Св. 2, 1851-1867, роман Живорада Лазића Ако ме сретнете, роман Миомирке Нешић Златне птице, књига Бранка Дукића Петар Максимовић: политика и начела: рукописна заоставштина, и афоризми Љубомира Илића Трн у оку.

2009. године објављене су следеће књиге: Симфонја киша Александра Митровића, Српска православна црква у времену и простору (студија) др Радомира Милошевића, роман Чије је семе човек

10 НАЈТРАЖЕНИЈИХ КЊИГА

1. Халед Хосеини: Ловац на змајеве, Лагуна, Београд, 2008.
2. Халед Хосеини: Хиљаду чудесних сунаца, Лагуна, Београд, 2008.
3. Вук Драшковић, Вук: Доктор Арон, Српска реч, Београд, 2009.
4. Ден Браун: Изгубљени симбол, Соларис, Нови Сад, 2009.
5. Љиљана Хабјановић-Ђуровић: Вода из камена, Глобосино, Београд, 2009.
6. Вилијем Пол Јанг: Колиба, Лагуна, Београд, 2009.
7. Стефани Мајер: Сумрак, Евро Ђунти, Београд, 2009.
8. Ненад Чанак: Као и сва равница, ју ТОП агенција, Нови Сад, 2009.
9. Гроздана Олујић: Гласови у ветру, СКЗ, Нови Сад, 2009.
10. Добрица Ћосић: Време змија, Службени гласник, Београд, 2008.

Наталије Карић-Слијепчевић, студију Јасеновац Србољуба Живановића, роман Миомирке Нешић Разорени мравињак, и роман Милана Јовановића-Сојимировића Сува чесма писан према мемоарима Обрена Девичића (приредили Драган Мрдаковић и Бранко Дукић).

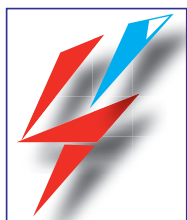
Златно брдо

Ове 2010. године већ су изашле из штампе три публикације: Миомирка Нешић: Ваздушна опасност – роман; Биљана Живановић, Марина Лазовић: Антон Павлович Чехов : руска душа - каталог из-

ложбе; и публикација Стиховозија – аутори Биљана Живановић и Јелена Јеремић.

Народна библиотека Смедерево редовно издаје часопис за књижевност, уметност и друштвена питања Mons Aureus (Златно брдо), који излази четири пута годишње. Први број часописа објављен је октобра 2003. године, а у марту 2010. године објављен је 27. број. Основна концепција часописа је да донесе прилоге којима се упознаје шира читалачка публика са савременим културним и уметничким достигнућима Смедерева и Србије.

Електроморава моли суграђане

Након дуге, хладне, досадне и тмурне смедеревске зиме, прескачући из необјашњивих разлога весело и разиграно смедеревско пролеће, заглибисмо се у густо, осунчано и врело СМЕДЕРЕВСКО ЛЕТО!

Помоћно средство да се такво лето преживи данас су клима уређаји, а некада био је то ДУНАВ!

Река која спаја запад с истоком, дели север и југ, разноси с краја на крај Европе мирисе приобаља, сазвучја многих језика прикупљених успут, опоре и оне слаткасте укусе разних времена. У њему руку под руку с горостасним рибама и разним Кемзама заједно пливају прошлост, садашњост и будућност.

Ако се ми не сећамо времена без климе уређаја, Дунав се сећа!

Сећа се пешчаних смедеревских плажа у Ади, код Металора, на Веслачком клубу, на Југову... Сећа се Смедереваца који на тим плажама играју одбојку преко затегнутог канапа, пију кокте, клакере и кабезе из цегера окаченог о бицикл содације, и препуног ледом за хлађење. Сећа се специфичног звука отварања хладног пива са жичаним механизмом на врху флаше, сећа се чамаца који му дрче по леђима, докивања и смеха, пливача који по њему клизе с једне на другу обалу (неки чак носећи ствари у једној руци високо изнад главе, да их Дунав не дохвати), сећа се деце која уче да пливају, њиховог страха у почетку, и усхићења на крају, сећа се сира, парадајза и печене паприке на ћебадима и исте оне деце која поплавелих усана једу исти онај парадајз дрхтећи од хладноће или узбуђења, или неке слутње (да тога у будућности неће бити)...

Сећа се Дунав свега, и пита се где је тај народ данас, где су те плаже? Од шест плажа на Ади данас нема ни једне! Нема купача, нема жагора, нема блискости између реке и људи! Јесу ли то Смедеревци љути на њега?

Уместо Дунава ту су данас клима уређаји! Ако и могу да нас расхладе (додуше без купања, пливања, брчкања, вожње чамцем, јурцања по пешчаној плажи) у њима свакако не може да се пеца!

Дунав се (за разлику од климе уређаја) сећа покојног Стеве Банчова, старог смедеревског аласа, који је читав живот провео у чамцу, на Дунаву, извадивши за то време тоне рибљег фонда на опште задовољство Смедереваца који воле рибљу чорбу, који poste средом и петком, и оних који напросто не воле пецање, али воле рибу!

Не постоји врста рибе коју Стева алас није уловио! Стева је чамцем пловио Дунавом, али је његову утробу испод површине знао и видео као да Дунава нема, као

да лебди између две обале, и као да рибе лебде около његовог чамца. Вода му није сметала да у сваком тренутку зна где се која налази. Свакој риби дао је име, свакој је знао узраст, и оним незрелим, нестасалим, није дозвољавао улазак у мрежу.

Ловио је и дању и ноћу.

Једног јутра, након два дана provedена на води, вратио се и донео нешто што нико од нас није знао да постоји – донео је моруну, скоро два метра дугачку! Изнео је метално корито испред куће и у њега ставио велику рибу, која је по пола метра стрчала са обе стране. Цела мала сјатила се да види чудо невиђено! Многи су тврдили да је то Кемза, дунавско чудовиште. Промоућурнији су говорили да је то нека морска риба, али, шта ће овде? Било је и оних који су шапутали да ту нису чиста посла, плуцкали рибу, крстили се, и брзим корацима одлазили што даље од уклетог створења.

Стева се задовољно смешкао, пијуцкао пиво и ћутао као риба.

Цела ова прича можда не би била толико занимљива да се не зна следеће: Стева алас, цео живот провео је у чамцу,

на Дунаву, бацајући и вадећи мреже, а да притом никад није научио да плива.

Легенда каже да су га, кад упадне у воду, рибе враћале у чамац!

Сличне приче везане за клима уређаје сумњам да постоје.

Кад поменусмо (ко зна који пут) клима уређаје, у електродистрибуцији кажу да се дешава оно што се никад до сад дешавало није! Више се троши струја лети него зими (мука натерала)! Сироти клима уређаји у настојању да лето претворе у зиму (није ни њима лако) потроше пола Дунава током тог лета, па чике из Електромораве моле своје суграђане да не претерују (на крају крајева није ни здраво), нека се хладе колико морају, а не колико могу!

А кад Дунав опет изнедри плаже на свом току покрај Смедерева, биће благо свима нама, и Смедереву, и Електромора-ви, а богме, и Дунаву!

У Смедереву, 15.6.2010.

Владимир Даскукиџић

ATW letnja ponuda!

Četvrtkom!

Veče kuvara! Degustacija specijaliteta internacionalne kuhinje.

Petkom!

Dj Raca i promocije pića.

Subotom!

ATW Music Night!
Muzička dešavanja.

Café & Restaurant

AROUND THE WORLD, Kralja Petra I 21, Smederevo. Tel: +381 69/107-1702

Намерници

Ако си вољан на прославу бити и весеље чинити мило би
нам било да те на славље наше позовемо.

У свом лепом селу Осплаоницу наше добре бостанице у
судбину 07. августа 2010. године своју славу славе па Вас
позивамо на свечано отварање у 16,00 сати.

Славу смо дуго и ваљано чинили, па ако си намеран да нас
походиш, а ти изволи па дођи. Дочекаће те свирачи и певачи а
и сам наш књаз Милош који ће славу честитати.

Ми смо слављу ради, орни и спремни, што и теби од срца
желимо, па не оклебај, но са својом челади у тај дан који
рекосмо ка нашем селу се запути:

Показати се нећеш.

Вазда гостима и намерницима приправни.

грађани Осплаонице

Пауло Коелњо ПОБЕДНИК ЈЕ САМ

У данашњем Свету, појединац може да има све. Може да буде славан, гламурозан, раскалашан, бунтовник с разлогом или без њега. Само треба да буде довољно храбар и одабере Пут који ће га довести до остварења Сна. Али моћ појединца и начин на који се Снови остварују манипулативно је средство Живота који Снове заиста остварује, али их и уништава. И то чини на врло прост, и једноставан начин – људе опседнуте славом, материјално грабежљиве, у доступности свега што пожелје, доводи до презасићености, досаде, убогости Душе. И суноврата Љубави.

„Потребно је волети. Јер Бог нас воли. Потребна је свест о смрти – да бисмо добро разумели живот. Потребно је борити се да бисмо расли – али тако да не упаднемо у замку моћи коју смо тиме стекли, јер знамо да она ништа не вреди. Најзад, потребно је прихватити да је наша душа – иако вечна – у овом тренутку ухваћена у мрежу времена, са свим његовим приликама и ограничењима.”

Радња романа смештена је у узбудљиви свет моде и филма, у време канског филмског фестивала, вешто испреплетана различитошћу судбина ликова у повезаности заједничке приче која наводи читаоца на питање – шта је све људско биће спремно да учини, а већ поседује све што се може замислити, зарад једине ствари на свету коју ни једно богатство не може да купи – Љубави.

„Сви смо ми део божанске искре. Сви имамо исти смисао настанка који се зове Љубав. Али то не треба да буде концентрисано само у једној особи – она је распрострањена по свету и чека да буде откривена. Пробуди се, створи се тој љубави. Оно што је било неће се вратити. Оно што долази треба препознати.”

Бесмислено жртвовање туђих живота Универзуму не би ли повратио изгубљену љубав своје жене, сулуда је мисија руског милијардера, који уроњен у бездан погрешних одлука губи контакт са стварношћу и постаје бескрупулозни убица.

(По)бедник је сам. У беди своје Душе.

Џеронимо Стилтон ОСМЕХ МОНА МИШИЦЕ

Мислим да је дошло крајње време да престанете са читањем дневних новина, јер тако ћете сигурно смањити количину стреса коју уносите свакодневно у себе, и пређете на читање „Мишјих новости”!

Све авантуре које се дешавају у Мишограду, прикупља вредна редакција „Мишјих новости” и обавештава вас о њима. Тренутно је актуелна вест да најславнија слика – Осмех Мона Мишице – коју је насликао велики сликар Мишонардо да Цивинчи, из Мишограда, поред свог тајанственог осмеха крије и још неколико до сада неоткривених великих тајни.

Мистериозна порука: „Једанаест места треба да нађеш, једанаест слова треба да пронађеш, једну реч треба да сачиниш, те да тајну јаснијом учиниш” можда је за вас нерешива, али за главног и одговорног уредника ових новости, Џеронимо Стилтона, његовог рођака Трапола Стилтона, Бенцамина, Џеронимовог омиљеног сестрића, и наравно, очаравајућег дописника Тее Стилтон, не постоје тајне и недоумице!

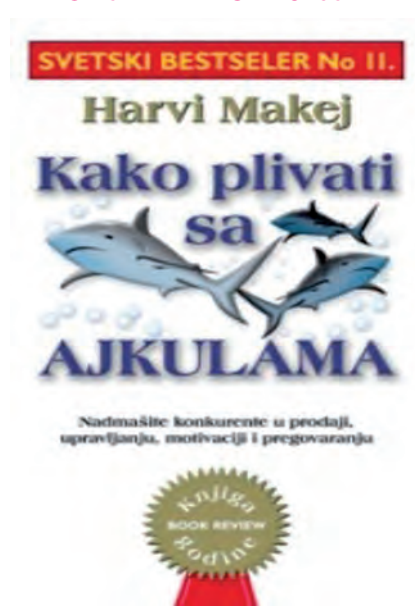
Следећи подухват је ни мање ни више него баш решавање старих мистерија и опасна потрага за загонетним благом унутар чувене слике.

Какви су то необични знаци? Да ли је тајанствена реч неукија од качкаваља? Или је можда срочена од комадића горгонзоле? А ако је ипак...???

Сигурна сам да ћете већ сутра ујутру бити први у реду испред трафике! Радозналост није својствена само мишевима!

Харви Макеј КАКО ПЛИВАТИ СА АЈКУЛАМА

Није реч о књизи са излизаним саветима на који начин успешно пословати, јер се у њој налазе апсолутно применљиви савети, информације, креативне идеје и ефикасне животне лекције.

„Свако, без обзира на посао којим се бави, треба да зацрта себи неколико основних циљева и планова. Ипак, ми махом размишљамо од данас до сутра и рачунамо на сопствену сналажљивост. Циљеви су нам нејасни, а планови за њихово постицање не постоје. Ставите своје циљеве на папир – то је једини начин да им дате опипљивост која ће вас потерати да их спроведете у дело.”

Са променом свога става, верујући у себе и своје способности, а нарочито онда када нико други не верује у вас, ако тада поставите своје циљеве, нема тога што не можете постићи. Не одустајте ни када је најтеже, јер од визије сопствене будућности, човеку врло често зависи његов опстанак.

„Сва материјална блага која поседујете могу отићи као што су и дошла. Боље се држите блага с којим сте кренули – квалитета због којег су други веровали у вас.”

И, запамтите – свеједно чиме се бавите, напредоваћете само ако наставите да учите. Чаробна формула за успех не постоји. Чаробна формула сте ви сами!

Јер, Закон еволуције је недвосмислен – Ајкуле се мењају. Оног тренутка када престанете да држите корак са променама постајете – плен за ајкуле.

Ако још нисте сигурни која вам је вештина најнеопходнија да бисте се одржали у огромном океану пословних изазова, одаћу вам тајну - научите да пливате што брже можете!

Прейоручује: Сања Ж. Недељковић

Град и на небу и на земљи

Родио се у Смедереву. Прво је свирао бубње, па је написао први југословенски уџбеник за бубњаре „Ухвати ритам“. Потом је основао прву смедеревску професионалну маркетиншку агенцију „Smart“, па је написао маркетиншки приручник „PR fore & fazoni“. После студија је постао дипломирани правник, али је у Радио Смедереву радио као новинар, а потом и као директор. Коаутор је једне складне породице и две кћерке са којима живи у Лондону. Ову разгледницу потписује Лазар Џамић.

О Лондону

Кажу да је боја Лондона црвена. Црвени су чувени дабл-деке-ри, аутобуси на два спрата; црвени су поштански сандучићи/стубови; црвене су старе телефонске говорнице; црвени су поштански комбији.

Лондон је град за који нико не зна колико људи живи у њему, највише због тога што не постоји договор око тога шта је Лондон – град или област. Процене су од пет и по до девет и по милиона, али се већина „нашла“ на седам и по.

Просечна брзина саобраћаја у Лондону је иста као и 1888 године – двадесет километара на сат. Град је прављен за кочије и коње, не за аутомобиле. Због тога на сваких десет минута хода наиђете на парк. Лондон има највише зеленила по глави становника на свету, за градове те величине.

У сваком тренутку у авионима изнад Лондона седи једанаест хиљада људи; са лондонских аеродрома авиони за Њујорк полећу сваких петнаест минута.

У Лондону има више од десет пабова који су старији од – хиљаду година. Триста година историје није ништа. Наш парк у Гри-

ничу има храстове који су старији од седамдесет процената земаља на свету! Оно што је различито од Србије и Смедерева је да се у Енглеској – све то пажљиво чува и негује. Да је Тврђава у Лондону од ње би живело пола Лондона. И цело Смедерево.

О нама

Три принцезе и срећни домаћин! Плавооке девојке, жена са бадемастим очима. Живот је овде, када иде добро, досадан на најбољи могући начин. Два и два су увек четири; логика влада. Ако радиш, имаћеш. Прича се о малим, нормалним стварима: шта је било у школи, где ће се ићи за викенд, ко долази на игру, како иде клавир, да ли се сутра у школу иде тротинетом, или хо-дамо... Девојке су у кревету у седам увече и воле да се заједно прскају у кади пре тога. Ади је шест, а Мара је тек напунила једну годину. Мара је Адина омиљена играчка, Ада је Марина омиљена играчка. За обе су мама и тата омиљене играчке. Само да је здравља, све се остало има.

О послу

И даље маркетинг, овај пут у дигиталном домену и на нивоу који се не може поредити ни са чим другим било где, изузев Америке. Маркетинг агенције овде запошљавају неке од најпаметнијих људи које сам икада срео. Има људи који пишу да ти срце стане, и људи који разумеју свет да ти памет стане. Најбоље је то што их политика уопште не интересује. Такође их не интересује ко си и одакле си, само шта знаш да радиш и да ли си тимски играч; нема диплома, нема титула, цени се искуство, љубавност и способност да се учи и лепо изражава. Страни акценат,

Уске улице су поштерале аутобусе у висину

Лондон је или рај или њакао, али је рејко досадан

Нећу млеко, дај ми флашу

ако је граматика правилна, сматра се врло шармантним. Генерални директори највећих агенција, богати људи, сами себи купују ручак, обично сендвиче које једу за радним столом. Када третирају клијента, онда је то у скупом ресторану. Један од десет најбољих ресторана на свету – St. John's – је на педесет метара од моје канцеларије и чувен је по томе да су већина јела од изнумице – шкембићи, цревца и слично – али много лошије спремљено него у просечној српској кафани. Ако волите такву храну.

Овде бизнис управља земљом, политика је у служби економије, не обрнуто. То је један од главних разлога због којих ујутро устајем весело из кревета.

Питање за маме и тате: Сећате ли се неке чика Жикине песмице? На пример, оне: Срео коку миш, па јој рек'о – шта? Иш! Чак и оним мамама и татама рођеним пре двадесет пет година када је чика Жика Карић умро, мора да су њихове маме и тате рецитовале ову песмицу. И не само њу! Чика Жика је, и као песник и као писац читанки, био део детињства многих генерација. Па, и мој! Јер, ово мроате знати: не можете бити доктор као ја, нити успешно лечити дечје муке и проблеме ако не читате чика Жикине песме. Часна реч! Па, ја их преписујем за за разне болести.

Ево, на пример, за неке изненадне су-срете одличан лек је песмица

СУСРЕТ

Срео коку миш
па јој рек'о - иш!

Она њега: чврк!
Он у рупу: трк!

А маца се срди
па кокицу грди:
– А што пусти – рече –
да ти миш утече?

А куд оде? Кажи!
– Иди па га тражи!

Или, на пример, има оних које сат стално збуњује. Посебно онај са казалькама. Због тога или закасне, или рано стигну тамо где су пошли, али никако да погоде и стигну на време. Њима обавезно препишем да недељу дана два пута дневно читају ову песмицу:

САТОВИ

Сатови су чудан свет,
сви времену мере лет:
на једном је тачно пет,
на другом је пет до пет,
на трећем је пет и пет.

Воз је на то страшно љут;
гледа тачно у минут.

Сат који је брзо млео -
он је у воз први сео,
а сат који тром је био -
тај је на воз закаснио,
а једна је возу чак
за полазак дао знак.

Сатови су чудан свет,
сви времену мере лет.
Мере време како знају
и никад се не свађају,
било да је тачно пет,
или да је пет и пет,
или само пет до пет...

Чика Жикине песме нису лековите само за децу, већ и за одрасле. Ево, на пример, да узмемо проблем са пушењем. Мислим... хоћу да кажем – не мислим да ви пушите, још би нам само то требало – да деца пуше, него мислим на то што одрасли пуше и збуњују децу. Како? Како – како? Па, тако! Један Урош је једном узео татину цигарету, запалио и – пућ, пућ... Кад га је тата видео, јој како се разбеснео, чак му је и шамар ударио! Озбиљно, шамар! И рекао му је: То није лепо да деца пуше! Урош је био збуњен. Не због шамара, због тога му је било криво, али није плакао иако га је болело, био је збуњен татиним речим: То није лепо! А зашто онда тата пуши ако то није лепо? Зар тате могу да раде ствари које нису лепе? Какве су то, онда, тате? А има таквих и мама. Урош не пуши, надам се и да неће, јер то није лепо. И надам се да ће он једнога дана бити тата који не ради ствари које нису лепе. Е, за све будуће маме и тате као лек против пушења које није лепо ја преписујем ову песмицу:

ДА СЕ ЗНА

Пушио деда,
пушио тата,
пушила мама,
пушили онолико.

Од деде се крио тата,
од тате се крила мама,
а од мене - нико.

Рекао сам деди о тати,
а тати о мами -
да се зна,
а они питају
пушим ли ја.
Ја им од шале рекох:
– Да!

otvoreno

Dr
Dexy

Деда ме за уво није вукао,
али је био љут;
тата ме каишем није тукао,
али је био блед;
мама је, опет, дрхтала сва,
дрхтала као прут:
– То, сине, није ред!

Сада се они више не крију;
заједно пуше кад кафу пију,
јер се све зна,
не пушим само – ја.

Ето, сада видите због чега су чика Жикине песмице тако лековите. Читајте их! Што чешће, и што више, јер у њима много важног и корисног пише. А ако бисте о чика Жики Карићу још нешто да сазнате, само окрените неколико наредних страна.

Другари, ако имате неки проблем, слободно ми пишите, у следећем броју Магазина добијате одговор, часна реч! Моја адреса је: Доктор Декси, Улица Лукијана Мушицког број 131, Смедерево 11300, а можете ми проблем послати и по голу-бу писмоноши, или на меил info@newpress.co.rs само напишите да је за мене. Ето, тако... Сада ме извините, морам да читам лековитог чика Жику.

Ваш докџор Декси

Лето, спорт и књига — заједничка игра

Пише: Слободанка Радосављевић

Будући да иде лето, породице размисљају о заједничком одмору.

Пожељно је заједно са децом планирати место, време и садржаје заједничког одмора. Треба водити рачуна и не низати активност на активност. За квалитетан одмор треба ограничити број активности у којима дете може задовољити истовремено што већи број потреба.

Важна је игра

Спортске активности којима се дете бави на организованом одмору и свакодневно, морају бити вишенаменске. Није довољан мотив и намера родитеља да обезбеди услове да се дете рекреира, а ако тада упозна новог друга, увиди које му нове могућности пружа игра, а притом има и безрезервну подршку родитеља за своје одлуке, велика је корист и за родитеља и за дете. Оно стиче самопоуздање, осећа се сигурније, упознаје друге људе и децу, зближава се са њима, потврђује своје способности, постиже друштвено признање... Дакле, задовољава мотиве сигурности, љубави, поштовања, па чак и самоостварења.

Осећај сигурности даје и максимална јасност и једноставност захтева који се пред децу постављају, али и одрасли који брину о њима и њиховим потребама као што је уклањање опасних предмета на игралишту, помоћ у организацији игре као партнер, помагач и слично, при чему треба препустити да дете има иницијативу. Дете може на разуман начин да задовољи потребу за моћи. Усвајањем нових вештина, сазнање да у игри може бити прихваћено у групи непознате деце, омогућује му да оствари потребу за моћи и потребу за слободом. Важно је дете усмерити да се труди и да настоји да буде боље него раније у некој активности. Резултат сам по себи — победа или пораз, а нарочито упоређивање са другима, треба да буду неважни. Детету треба разјаснити да је у некој игри неко бољи, а неко мање добар. Можда је неко већ играо такву игру, можда редовно тренира. Треба да схвати да смо сви различити и да треба да се сложимо у тим различитостима.

Игра ће допринети да се дете испуни као играч фудбала, одбојке, кошарке, гольфа, тениса или ма ког спорта, при чему ће се ослободити напетости од свакодневице, решаваће са суиграчима конфликте и задовољаваће жељу и потребу да се осећа одраслим. Треба говорити да је игра важнија од резултата јер су ток игре и ис-

Слободан Срдић

ход неизвесни, она се одвија због задовољства које пружа свим играчима — актерима игре.

Лепота читања

Дете кроз игру и у игри истражује, комбинује, испробава различите стратегије јер је доживљава као нешто озбиљно, док је родитељ пожељан као суиграч који уважава његове замисли и идеје. Такво партнерство нуди нове могућности развоја међусобних односа, успостављање емоционалних веза. Најважније је родитељско поверење и изражавање поверења у дететове способности и залагања. Без обзира да ли сте код куће или на неком другом месту, потрудите се да направите необичну атмосферу у којој ћете читати са дететом књигу коју сте заједно бирали. Сместите се како и где коме највише одговара: на поду, у чамцу, под дрветом, на трави... Када се ваше дете осећа угодно, сва чула су укључена у доживљај и читање ће постати нешто чега ће се оно радо сећати и радо му се враћати.

Да би се дете осећало сигурније, можете га ставити у крило или га загрлити — да budete близу један другоме. Млађој деци треба читати кратке и интересантне приче. Кад приметите да се пажња повећала, понудите дужу причу. Док читате мењајте боју гласа када је то потребно, имитирајте звукове, имитирајте карактере ликова — драматизујте. Тиме прича постаје забавнија и код детета развија вештине слушања.

Ако је детету интересно, читајте му неке делове приче поново. Тако ћете утицати на развијање вештине памћења. Чи-

тајте као што говорите. Нека слушаца чује и задњи глас као први. Наглашавајте речи тачно и довољно гласно да би вас дете пажљиво слушало јер — дете слуша језик и осећа снагу речи. Упоређујте и уочавајте различита реаговања и радње. Тиме ћете помоћи да дете и само уочава сличности и разлике у понашањима. На крају, када сте заједно прочитали причу, враћали се на интересантне делове, питајте дете за коментар по сећању: Како почиње ова прича? Ко је најинтересантнији лик? Како се прича завршила? Како би дете завршило причу...? Овако ћете да подстичете разумевање догађања и активно слушање.

Како одложити старење: корисни савети

Многи људи већ око четрдесетих године добијају оштри изглед и понашање које их сврстава међу старице: њихова сувишина тежина, слабо крећуће, оштрије тело, покривљена леђа, живот без смисла и циља, вечито незадовољство свим и свачим, страх од болести и нејасно очекивање да се нешто лоше деси, таласитост... чине их старијим и по два-десет и више година.

Пише: Верица Алексић

Кости, тетиве, везивно ткиво, плућа

У старости се калцијум у комбинацији са фосфатима и карбонатима премешта из костију, где је користан и неопходан, у органе, где је његов вишак штетан. Као последица овог процеса јавља се старачка остеомијелација, старачка остеопороза, хидеростороза, деформишући артритиси, крхост костију, старачки преломи који узрокују много додатних компликација и споро зарастају. Калцијум који је напустио кости и лута по организму таложи се у облику тешко растворљивих соли у тетивама, везивном ткиву и у различитим органима. Код младих се ови дефекти компензују здравим ткивом, али се то код старијих не дешава, зато што су све резерве већ потрошене. Окоштавање хрскавице ребара доводи до ограничења кретања грудног коша који више није у стању да као раније узима довољно ваздуха приликом удисаја, па човек живи, да тако кажемо „на пола удаха“.

Развој плућног ткива се завршава око 23 године, а маса плућа се смањује већ од 60 година.

За повећавање амплитуде грудног коша неопходно је:

- радити редовне физичке вежбе за грудни кош јер то помаже очување плућног ткива и покретљивост грудног коша до дубоке старости, а истовремено успорава старење плућа. Веома је корисно трчање;
- избегавати просторије у којима се пуши и задимљене просторије уопште.

Нос

Чуло мириса се током живота смањује за половину, а жлезде у носу све јаче луче слуз.

Дубоко дисање на обе ноздрве наизменично, испирање носа слабом раствором соли у чистој прокуваној води веома је добро, али се морате навикнути да то радите.

Јетра

Старење јетре почиње око педесете године. Здрава јетра је услов живота организма и има изванредне резерве да га обезбеди: чак и ако ради само осмина органа, живот може да се настави. Веома добро за јетру је узимање козјег млека, посебно сурутке, као и младог крављег сира. Чишћење јетре се постиже многим лековитим биљкама, а један од најбољих начина за одржавање оптималног здравља јетре је да се редовно спроводи кура са алгата, као што су на пример спориулина (splat) и друге.

Одличан чај за јетру се справља од росопаса, као и од жалфије и кичице.

Органи за варење

Да бисте избегли прерано старење органа за варење, желуца и дванаестопалачног црева, неопходно је:

- избегавање употребе прејак зачињене, превруће и превише хладне хране и пића;
- избегавање преједања;
- избегавање пушења;
- избегавање злоупотребе алкохолних напитака.

Да бисте одложили старење такође морате пазити на свој панкреас, а за то је неопходно:

- редовно физичко вежбање;
 - умерено или сасвим мало конзумирање шећера, поготову рафинираног;
 - престати са пушењем.
- Да бисте подмладили своја црева, и танко и дебело, треба:
- редовно да вежбате, крећете се, ходате или трчите;
 - да се храните намирницама које садрже довољно влакана, да у вашој исхрани преовладавају воће, поврће и махунарке. Једите воће пре оброка, а свеже поврће непосредно пре оброка, дакле нека вам салата буде прво јело. Не претерујте са зачинима;
 - једите доста киселог млека, посебно овчјег или козјег;
 - немојте пушити.

Кожа

Оно што нас најпре забрине у старењу, то је изглед коже, која одаје године. Како смо старији, све је више наборана, опуштена и свела. Успоравају се процеси обнављања, смањује се број кожных рецептора и смањује се њена осетљивост, а то значи да је више изложена инфекцијама и да спорије зараста уколико дође до повреде. Како бисте спречили рано старење коже потребно је:

- посебно темељно да пазите да вам кожа буде веома чиста, ослобођена свега што јој смета да слободно дише, посебно зноја;
- редовно да будете на ваздуху, да радите вежбе као што је трчање или бар брзо ходање, а ма коју активност да изаберете обавезно своју активност прилагодите стању организма и старости;
- немојте пушити јер кожа пушача пре остари и стањи се слој епидермиса;
- правилно и редовно се храните;
- немојте да носите гумену обућу;
- негујте кожу природном козметиком и перите је сапуном који је не надражује.

Желудачни ферменти

Ефикасан начин подмлађивања састоји се у извођењу, уништавању и разграђивању старих ћелија са смањеном животном функцијом, на чије место морају да дођу млађе. Како би се организму помогло у елиминацији старих ћелија потребно је да се изазове излучивање пепсина – фермента желуца.

Желудачни ферменти долазе у крв, њоме бивају разнесени по читавом организму и тако „варе“ све старе ћелије као што желудац вари храну.

У желудачно-цревном тракту за 24 сата се излучи око 8 литара сока, од чега 98% усисавају нижи делови цревног тракта. Отприлике исто толико крви пролази кроз желудачно-цревни тракт. Желудачни сокови стижу у кругли ток течности које чине течну крвну плазму. Поменути ферменти из желуца који теку целим организмом почињу да разграђују све старе и повређене ћелије (повреде настају присуством нитрата, радионуклеида, канцерогених материја, слободних радикала) које им се нађу на путу. Једино се младе ћелије одупиру овом походу снажних желудачних фермената, који су у стању да разграде и ћелије канцера. Замена старих ћелија за нове у организму се дешава и додатном применом пепсиногених средстава.

Понекад, кад је функција желуца пацијента ослабљена, лекари препоручују да се током јела користе желудачни сокови неких животиња, на пример свиња. Ипак, састав и структура желудачног сока човека и животиње нису исти, и ако ваш сопствени желу-

дачни сок није у стању да разграђује ваше старе ћелије, тешко да ће у томе успети туђ, притом још и животињски. Из тога произилази да је најбоље стимулисати сопствене сокове, међу којима у већој количини мора да буде сона киселина, а можемо је добити тако што ћемо користити кухињску со.

Стимулација желудачних сокова најбоље се изазива биљним средствима, на пример листом боквице или соком који је исцеђен из свеже биљке. Одличне биљке за ове сврхе су и мирођија, ким, морски купус, као и обичан, укисељен купус, аралија, зечји купус, неке врсте кактуса. Месо, живинско месо, риба, такође помажу овај процес, а од зачина су најбољи горчица (сенф) паприка, рен, ротква, коријандер, цимет, нана...

За стимулисање лучења желудачних сокова може се учинити на неколико начина:

- ставите на језик 1 грам соли, држите га неколико минута у устима и прогутате заједно са сливом која се створила. Процедура се може поновити после сваког оброка, током сат времена. Дневно се ова процедура може поновити неколико пута. Употребу биљних уља током ове преоцедеуре треба прекинути. Поврће нормално солити;

- једите доста укисељеног воћа и поврћа;
- после јела поједите по 1 до 2 чајне кашичице морског купуса (врста алге) или мали комад усољене рибе (харинге, срделе...)

Наведени рецепти помажу да се у крви повећа количина пепсиноидних материја, што је веома важно за оздрављење и за подмлађивање.

Разградња шлаке

Да би се организам ослободио шлаке, која везивно ткиво чини кртим, на шлаку треба деловати киселинама. Истовремено, ово деловање може се усмерити и на соли које се скупљају у судовима и међућелијском простору.

Једна од таквих соли је и хидроксилонатити (хидроксилни фосфат – HF), који стручњаци понекад називају фаталним минералом или „минералом смрти“.

Како сматра Б. Болотов, ако се у организам уведе безопасне киселине, много шлаке ће се претворити у соли, а минерал HF ће се извести из организма, јер је врло лако растворљив у многим киселинама, као што су аскорбинска, палмитинска, стеаринска, млечна, грождана, никотинска, мравља и тако даље.

Ипак, морамо да напоменемо да је сваки организам прича за себе и што се тиче врсте и количине киселина, тако да пажљивим испробавањем морате да нађете своју меру. Воћно сирће пожељно је да користите са киселим млеком – на 1 кашичицу сирћета иде 1 чаша киселог млека и 1 кашичица меда. Ово се једе током оброка, једанпут на дан. Приликом узимања киселих производа пожељно је да искључите из употребе биљна уља, која подстичу лучење жучи и тиме успоравају процес претварања шлаке у соли. Храна у овом периоду времена треба да буде месна (риба је такође сасвим прихватљива). За претварање шлаке у соли које се лако избацују, морате се бавити и физичким вежбама, које подстичу избацивање штетних материја.

Старите паметно

Да не постанете стари пре времена, морате непрестано развијати свој интелект, душу, и тело. Нимало занемарљиву улогу игра и понашање, навике и само држање човека.

Не занемарујте физичку активност, живите радосно, пронађите смисао у давању и откривању новог, сетите се свега што нисте урадили у младости, а за то сада имате времена.

Нека ваше стварне године остану у личној карти, а нека ваше жељене године буду у вашем правом држању, занимљивом и здравом животу, у вашој свести и манирима. Одвикавајте се од досадних навика старости које ни вама ни другима нису занимљиве.

Наравно, нико вам не препоручује да претерујете, јер само умереност има смисла, а све остало је доказ неразумевања закона природе и живота.

Старост има много предности: искуство и мудрост, уз помоћ чега можете да остварите оно што нисте умели у младости. Уз добро здравље, имаћете оба адута за успех.

Као што смо већ рекли, продужавању пуновредног, активног живота и очувању здравља доприносе сталне вежбе и кретање, јер лежање и гледање телевизије „вреди“ исто колико и да сте попушили паклу цигарета: холестерол и калцијум се таложе у крвним судовима, мишићи атрофирају и старе из сата у сат. Превремено старење мишића може се спречити тако што ћете се бавити вежбама, ма колико година имали, али оним које су погодне управо вама, вашем степену припремљености, карактеру и здрављу.

Старење мускулатуре почиње са 20 година углавном због промена у снабдевању мишића крвљу, због смањења обима мишићног ткива. Према мишићима који старе треба бити захтевнији него према младим. Иако са старењем долази до опадања снаге да се обављају већа физичка оптерећења, могућност да се дуго трајно обавља неки посао са мањим оптерећењем остаје скоро иста као и у младости. У старости се значајно повећава могућност обнављања снага током одмора после умереног рада и замора.

Шта је старост – болест, несрећа или закон природе?

Треба ли да се бојимо старости?

Наравно да не постоји болест која се зове старост. Од старости још нико није умро – умире се од болести које нападају човека.

Што дуже се боримо против њих – на превентивни начин, то мање ћемо изгледати стари и себи и другима.

Неко је једном рекао да је старост вечерња зора човековог живота, лепа као и јутарња, а можда и лепша. Учините да траје што дуже, јер, сад знате – то умногоме зависи од вас.

Напомена – упозорење: Пре него што почнете са коришћењем било ког биолошког стимуланса, разговарајте са својим лекаром и затражите савет од њега. Самолечење, без лекарске контроле, може нашкодити вашем здрављу!

**-Ugradnja auspuha
"VLAJKOVIĆ"
sa garancijom do 36 meseci**

Petrijevski put bb (Jasenak), Smederevo
026/715-575, 063/250-058, e-mail: renger@krstarica.com

Борба за два живота

После многа лутања, на Институту за неурологију дијагностикована ми је Вилсонова болест. То је тешка, генетска болест поремећаја метаболизма бакара у крви. Оба родитеља су носиоци гена који су код мене изазвали болест. Рођена сам без ензима који елиминира бакар из крви, и тај метал се таложио на кори великог мозга, у јетри, бубрезима, очима... Једина у Смедереву имам ову болест.

Савршен ђак

Рођена сам у Деспотовцу пре четрдесет седам година и до своје осме године живела сам у селу у коме су службовали моји родитељи – просветни радници. У Смедереву смо се преселили када је тата добио службу у смедеревском СУП-у, а мама у Економској школи (та школа ове године слави пола века постојања прим. Д.П.). У Основној школи „Димитрије Давидовић” била сам Вуковац и уписала новинарски смер у Гимназији, тада је то био Образовни центар „Јован Јанићијевић”. Била сам, такође, одличан ђак и с обзиром на то да волим децу, било је логично да завршим неки факултет, да бих након тога радила у просвети. Пошто сам талентована за језике, уписала сам београдски Филолошки факултет, Одсек за енглески језик и књижевност. Пуна елана кренула сам на предавања.

Почетак болести

Међутим, већ у новембру добила сам жутицу. Провела сам два месеца у смедеревској Болници, на Инфективном одељењу и била отпуштена са високом седиментацијом и оштећеним бубрезима. Били су то типични симптоми Вилсонове болести, које лекари нису умели да препознају. С обзиром на то да сам због болница губила предавања, моје студирање се претворило у ноћну мору. Имала сам потешкоће и са памћењем (опет Вилсон). Преко лета сам одлазила код кумова у Лондон и тамо усавршавала језик. Када сам дошла до самог краја, а остао ми је само усмени део испита из језика, опет сам пожутела и смештена поново на Инфективно одељење наше Болнице. Једне ноћи почела сам да се гушим и следећег јутра доживела клиничку смрт. Нисам побожна, али на тренутак сам се нашла на зеленој ливади пуној цвећа, чула цвркул птица, деце гласове и звуке харфе. О томе сам дуго ћутала да не би помислили да сам скренула, а онда сам у неком часопису прочитала идентично искуство неке особе. Некако су ме повратили и хитно превезли у београдски Ургентни центар. Када су ме видели онако жути и полусвесну, тамошњи лекари су прокоментарисали да им Смедревци опет шаљу леш. Те ноћи лекари су се борили за мој живот и следећег јутра пребацили на Хематологију.

Дијагноза: Вилсонова болест

На Институту за хематологију десетак дана сам лебдела између живота и смрти, сумњали су на леукемију, давали ми цитостатике и коначно дали дијагнозу: хемолитичка анемија. Урађена ми је биопсија јетре, али тада нису нађени трагови бакара. Лутање се наставило. Јетра и слезина су биле отечене, бубрези отказивали функцију, али сам некако залечена. Са марамом на глави, због опале косе коначно сам дипломирала и вратила се на посао. Након две године сам се удала и убрзо затим су почели проблеми са ходом, писањем, говором. Ученици смедеревске Економске школе, у којој сам радила, жалили су се да ме не чују. Послата сам на Фонијатрију под сумњом да су ми оштећене гласне жице. Због несанице и депресије у коју сам запала (што није у мојој природи) пребачена сам на Институт за ментално здравље у улици Палмотићевој. Тамо сам провела три незаборавне недеље међу психичким болесницима. Тамо је начелник Клинике видео како се тетурам при ходу и први посумњао на Вилсонову болест. Истог дана

Са сином Миланом у Пејровцу на мору 2005. године;
Оливера Велебит

пребачена сам на Институт за неурологију, где је прегледом крви коначно постављена права дијагноза: Вилсонова болест. То је тешка, генетска болест поремећаја метаболизма бакара у крви. Оба родитеља су носиоци гена који су код мене изазвали болест. Рођена сам без ензима који елиминира бакар из крви, и тај метал се таложио на кори великог мозга, у јетри, бубрезима, очима. Из дана у дан ми је бивало све горе док нисам потпуно занемела и постала непокретна и полуслепа.

Dr Walsh

За несрећу, организам није прихатао лек који је ефикасан, већ смо морали чак из Америке да набављамо други лек и сами га плаћамо. Почела је дуга и тешка борба за опоравак. Годину дана су ме хранили кашастом храном јер нисам могла да жваћем, вукли су ме у салу на вежбе, ишла сам код логопеда али све је било узалуд. Онда сам почела да примам инјекције BAL из Француске и кренуло је на боље. Почела сам уз туђу помоћ да се крећем и тихо – шапато да говорим. Отпутовала сам у Лондон код најбољег стручњака за Вилсонову болест у Европи, др Walsha. Он је претходно прегледао сву моју документацију и са жаљењем констатовао да је болест касно откривена и потврдио дијагнозу и терапију. Рекао је да у Енглеској рутински раде анализу крви на бакар чим пацијент има жутицу, како би на тај начин искључили Вилсонову болест. Од тада пијем лек Trientine, који се производи у Лондону, јер се тамо једноставније набавља. Пошто сам до скоро била једини пацијент из Србије који га користи није био на позитивној листи, па смо га сами наручивали и плаћали, око 200 фунти по боци која траје двадесет и пет дана. Сада га подижем на рецепт у нашој апотеци.

Борба за други живот

Др Walsh је саветовао да примим још четрдесет инјекција BAL, али сам после пет постала алергична и на њих, што је велика штета јер су највише допринеле да се скину насlage бакра које сам имала на мозгу. Пробали смо и са алтернативним лечењем, али од тога нисам имала никакве користи. Биоенегија, алге, мумио, млевени мрави у меду које ми је дао кинески лекар акумпунктуриста – од њих сам добила ужасну алергију... Чим се стање мало стабилизовало решила сам да останем у другом стању. Говорили су ми да је то готово немогуће, јер бакар спречава овулацију, да и ако затруднм доћи ће до спонтаног побачаја или ћу родити дете са менталним тешкоћама.... Пошто сам веома упорна успела сам да затруднм и крила од својих све док нисам оценила да би било касно за евентуални прекид трудноће. Гинеколог који је констатовао трудноћу рекао је да хитно мора да се уради киретажа, јер није ни чуо за моју болест. Излетела сам из ординације, мада су ме двоје увели унутра, пресрећна. Нико, осим мене, није се радовао тој трудноћи, јер је била високо ризична, чак ниједан овдашњи лекар није хтео да води трудноћу, већ сам упућена у Гинеколошко-акушерску клинику Народни фронт на патологију трудноће и тамо ме је прихватио начелник др Миковић у сарадњи са мојим неурологом др Стојасављевићем. Признао је да није имао до тада такву пацијенткињу и упозорио ме на све ризике моје трудноће.

Мој Милан

Решила сам да родим то дете по сваку цену. Трудноћа је протекла у најбољем реду и 11. децембра 1997. године царским резом, јер сам била преслаба за нормалан порођај, родила сам мог Милана. Од тог тренутка мој живот је добио смисао. Уз дећа ко-

лица вежбала сам ход, уз његово гугутање учила да говорим. Кад смо га уписали у вртић ја сам одлазила по њега. Пошто од рођења зна само за маму која тешко хода и говори, тамо је срео маме које су здраве. Деца су ме у почетку подозриво гледала, питала ме кад ћу да оздравим, зашто тако говорим, да ли ме боли грло и слично, али су ме с временом прихватила као и остали људи који би ме упознали. Једног дана, по поватку из вртића мој син ме је питао да ли је можда крив што сам болесна? Мислио је да се много ритао у стомаку и да зато тешко ходам. Рекла сам му да ме је он у ствари вратио у живот. После шестанест година од успостављања дијагнозе моје стање је стабилно. Сама се крећем, радим све кућне послове, помажем детету у школским обавезама. Преводим кад неком нешто затреба. На доживотној сам терапији и анти-бакар дијети. Због ожиљака које је оставио скинути бакар са мозга остао је проблем са координацијом, ходом, говором, али се трудим да то превазиђем. Дугујем велику захвалност својим пожртвованим родитељима и брату, а највише Милану, мом добром деваку који савршено разуме све што кажем. Њему сам по потреби мама, сестра, друг за играње жмурки, фудбала... Њему сам посветила живот, јер ме једини потпуно разуме. Последњих година нас двоје сами идемо на летовања. Овог лета биће пети пут. Велики сам оптимиста. Последњи налази крви су одлични, а јетра потпуно опорављена.

Драјан Павловић

AUTOBUSKE KARTE
REDOVNA LINIJA

FRANCUSKA	PARIS
ITALIJA	TRST, VIČENCA, FIRENCA
AUSTRIJA	BEČ
MAKEDONIJA	SKOPLJE
GRČKA	SOLUN, ATINA
SLOVENIJA	LJUBLJANA
ČEŠKA	PRAG
CRNA GORA	SVE DESTINACIJE

DIREKтна REZERVACIJA I ŠTAMPANJE AVIO KARATA
ZA CEO SVET

SPECIJALNA PONUDA
ZA JULI I AVGUST

GRČKA - PEFKOHORI - 190 EUR (SMEŠTAJ I BUS) U 1/2 APP
PEFKOHORI - 140 EUR (SMEŠTAJ I BUS) U 1/6 APP
EGIPAT - HURGADA - 307 EUR (10 POLU PANSIONA I AVIO)
TUNIS - SOUSE - 235 EUR (7 POLU PANSIONA I AVIO)
ŠPANIJA- LJORDE DE MAR - 249 EUR (9 NOĆENJA I BUS)
ITALIJA- RIMINI - 265 EUR (7 POLU PANSIONA I BUS)

TEL/FAX: 026/ 645-820; 026/ 645-841
eldorado@sohosistem.net
www.eldorado.rs

ELDORADO TOURS

smedšped d.o.o.

PREDUZEĆE ZA MEĐUNARODNU ŠPEDICIJU
Kolarska 330, 11300 Smederevo, tel: 026/644-211

Стевин ручак из авлије

Ајде, ајде, синовац, кучићи ни везани! Добро ми дошо! Ајде улази, да ручамо! Ајде, ајде, немој се скањераш, седи. У боље те време нисам пожелео. Баш мислим, што неко не наиђе, мрзи ме да јем сам ко неки баксуз. Не волим, не је ми се. Чини ми се ко да сам то украо. Ел волиш **ајвар**? Овај да пробаш, није од паприке, то ти је хајвар, по турски, а ово је ајвар што се прави од икре. Са њега је лепо да се почне ручак, узни. А? Ја га правио! У филмови то зову кавијар и има га само у богате куће, пропас колко кошта, скуп, а овај је багатела. Ако ће да правиш, да ти испричам. Треба ти икра, лимун, со и зејтин...! Е, ел си чуо ону причу за ону младицу што имала велика уста па отишла да се слика, а тела да јој уста на слику буду мала и питаја мајстора да јој то поправи, а он казо: „Не бој се, ће буду мала, само кад те сликам, кад кажем сад а ти кажи уље, тако ће напућиш уста па ће буду мала. Е си разумела?“ Јесам, каже она, мајстор се намести, викне сад, а младица растегли уста па отегне: „Зеееејтин!“ Џаба јој човек причо... А, ел знаш што се зејтин зове зејтин? То му турско име. Код њи се маслина зове зејтин, а они ништа не једу на мас него ел на зејтин ел на лој, и тако и ми сад уље зовемо зејтин... Ал, добро, да ти испричам за ајвар. Узни икру, очисти је лепо од кожице и опери, посоли, и суну у чинију, ал обавезно у порцуланску, тако мора. Колко си имо икру, толко узни зејтин, бољи је онај од маслинке, ал ако немаш може и овај. И узни лимун, на четврт кила икре иде пола лимуна, па рачунај колко ти треба. И онда узни и мути, мути не престај док икра не побели, а док мутиш капкај зејтин и сок од онај лимун. И мути све док ти икра не постане густа ко сладолед. Онда узни мало црни лука па га нарендиси и њега умути још мало, ал га прво пробај зато што неки лука оће да горакне кад се рендише па њега онда ситно-ситно исецкај да не поквариш јело. И то ти је то... Ел добро? Па, добро...! А сад да ми пробаш **супу од јабуке**! Да јемо мало са кашику. Ко не је са кашику, тај свој живот је! Зато се, кад човек умре, каже – бацио кашику! Сипај! То ти ја правим од ове моје киселе јабуке из авлије. Прво узнеш мало суво грожђе, кашику једну, и натипиш у бело вино и оставиш. Онда узнеш пола кила јабуке, очистиш лепо, па сипаш мал јаче од пола кила воду и куваш. Ко за компот. Кад је кувана јабука, онда је оце-

диш и протиснеш кроз сито. И оставиш. Онда у лонац ди ће да куваш супу сипаш зејтин, може овај обичан, наш, и на њега упржиш кашику брашна да добијеш белу запршку, и у њу сипаш оне пропасиране јабуке. То промешаш, додаш мало цимет, додаш оно суво грожђе а вино не додаш него попијеш да не пропадне, нарендисеш још мало кору од лимун, онда метеш још две кашичице шећера да покупи кисело и сунеш још мало ону воду ди си куво јабуке па све оставиш да се кува још десет минута. Кад је готово, на крају посолиш, и оставиш још пет-шес минута да се со лепо растопи, и... И јеш! Можеш и двапут да сипаш, ако ти се свиђа. Ма сипај, што кажу – да се не баци, мен ако остане кој зна кад ће ми неко опет дође да јем... Сипај, бре, а пос ће да јемо плескавице, ал ово су **плескавице од коприве**! То ти је специјалитет! То ти треба млада коприва, и њу, фала Богу, имаш овде ди оћеш, и то толко да кад је очистиш да остану само листићи да буде једно пола кила. Ту коприву прво потопиш у воду да стоји једно сат, да извуче тежину, јел оће коприва да буде тешко јело. После је још испереш из две-три воде, обариш и исцедиш. Док се коприва бари, а ти опери једно двеста грама перинца, и њега лепо скувај и оцеди да уопште нема воду, и остави да се олади. Онда коприву ситно, ситно исецкај и помешај са перинац, па додај два цела јајета, посоли, побибери, ситно исецкај першун па и њега додај, и све измешај. Ако ти је ређе додај презле, да буде густо тако да можеш плескавице да направиш. Пошто перинац оће да се лепи, ти увек прво покваси руке па са мокре руке направи плескавицу и пржи у врео зејтин, овај обичан. И после само јеш. Ево! Ти ако оћеш леба, узни, ја нећу, већ сам мето презле, а има и перинац па ти је то ко леба унутра. Да не буде ко онај што је сендич од бурек. Узне четврт кила леба, извади средину па у њега мете бурек и тако је. Уз ово ти иде **салата од боквице**. То набереш боквицу, очистиш и опереш из две воде, и ко у сваку салату додаш со, зејтин и сирће, ја волим винско, и ништа више. То је проста салата, ал још је боља кад метеш у њу мало барени кромпир и побибериш. Ал то је већ јело... Ето, то је! Сипај, синовац, и једи шта волиш, ово ти је ручак из авлије, све ту, ил у авлију, ил уз тарабу, ил у Дунав, моју њиву. Ај, пријатно!

Најбољи су међу нама и када нису више са нама

Четири века Чика Жика, како је седе називао, односно Живојин Д. Карић, свестрани Смедеревац, велики човек и велики песник, није међу нама, али његов рад и дело и данас не љубе на вредности и значају.

Пише: Раде Јовановић

Године живота у свакоме од нас носе изостравање одговорности: према раду, према људима и догађајима; појачавају значај вредновања, дивљења и заборављања појединаца којима смо се дивили, које смо волели, или их за нешто у себи, па и званично осуђивали. Протеком времена, по схватању њихових правих вредности настојимо да изузетним личностима дамо трајни значај и место које им у нама, у нашим животима, нашем окружењу и нашем завичају припада.

Тај посао није лак. Постоји мноштво разних чинилаца који нам помажу и одмажу, било да су приватне природе, било званичне, али, на крају, свакоме од нас треба да припадне место у памћењу средине у којој су живели и стварали онакво какво су и заступили.

Свестрани културни радник

Чика Жика - Живојин Д. Карић, био је учитељ, новинар - дописник и уредник, књижевник, преводилац са словеначког, македонског и руског језика, антологичар... Био је борац, ратник, осуђеник и робијаш, човек који је волео децу и своја најбоља и најлепша дела посветио деци, књижевни критичар и књижевни теоретичар и писац химни, био је директор, али и писац читанки за ученике основних школа, најзначајнијег уџбеника за нежна деца бића. Био је дечији песник чија су дела превођена на мађарски, турски, румунски, словачки, македонски и руски језик и језике националних мањина у Југославији. И први смедеревски енигмата.

Рођен је 21. октобра 1908. године у Удовицама, код Смедерева. У родном селу је завршио основну школу. Гимназију је учио у Смедереву, учитељску школу у Јагодини, а Вишу педагошку школу у Београду, али није дипломирао. Радна биографија му је изузетно богата, као и кретања у служби и животу. По завршетку Учитељске школе у Јагодини 1929. године, убрзо је постављен за учитеља и управитеља у Основној школи у Добром Долу и ту радио од 1930. до 1933. године.

Прва песма, прве књиге

Прву песму објавио је 1921. године у Српском задругару. Почео је љубавним песмама, да би се касније сав посветио писању за децу. Прву књижевну критику објавио је 1929. године, а већ наредне године постао је сарадник „Младе Босне“, а од 1931. године, у којој се појавио песмом Озбиљно се нешто спрема, коју је, по угледу на познате песнике Брану Цветковића који се потписивао као Чика Брана и Андру Франичевића – Чика Андру, потписао са Чика Жика. До рата је сарађивао у Железничком венцу, Гласу Подунавља, Гласнику Подмлатка Црвеног крста, Младом задругару, Задружној застави, Југословенчету, Правди, Смиљу, Нашој радости, Учитељском подмлатку, Дечијем листу, Младим крилима и другим. Био је дописник Политике и Радио Београда из Смедерева и Тузле.

У време када је променио школу у којој је до тада радио (у периоду од 1933-1934. радио је у Раљи и учитељвао у Лозовику 1935-1937) био је уредник Библиотеке за просвећивање одраслих у Смедереву, уредник рубрике за децу у листу Глас Подунавља. Књигу Школске свечаности објавио је 1933. године. Наредне две године је студирао, радио као учитељ, а онда 1936. године објавио књигу Антологија југословенске савремене дечије књижевности, тада једину те врсте у југоисточној Европи.

вио књигу Антологија југословенске савремене дечије књижевности, тада једину те врсте у југоисточној Европи.

Од Врховног штаба до Голот отока

Учитељски посао га је водио у Сараорце, Србобран у Бачкој, а онда га је опет довео у завичај, па је радио у Петријеву и Удовицама. У Берама, Пожаревчки срез, радио је 1942, у Љубињу од 1942. до 1944. године, да би по ослобођењу краће време радио у Команди места у Смедереву, а затим био пребачен у Пропагандно одељење Врховног штаба Југословенске народне армије, где је урадио чувени Буквар за аналфабетске течајеве у НОВ и ПОЈ (Народно-ослободилачкој војсци и партизанским одредима Југославије, прим. аут.). По завршетку рата радио је 1945. године у Министарству просвете Народне Републике Србије.

А онда је живот окренуо леђа идеалима, нељуди су учинили шта су хтели и као осуђеник, у време Информбироа, у прво време (1950) био секретар Казнено-поправног дома у Пожаревцу, а затим, исте године упућен на Голи оток, на коме је робијао до 1953. године. По повратку са робије добио је посао у Дунавско-моравској водној заједници у Смедереву, где је провео две године, затим био годину дана директор Основне школе у Коларима, да би од 1956, па до пензионисања 1966. године био учитељ у Основној школи „Др Јован Цвијић“ у Смедереву.

Писање као судбина, ипак...

Међутим, за све време радне, професионалне каријере, чика Жика није престајао да ради оно што му је било суђено његовим стваралачким бићем: да ствара за децу. Написао је велики број читанки (за које влада мишљење да су до данас непревазиђене), сликовница, математику у стиховима за I и II разред, али и

био уредник деце стране у листу Наш глас, био сарадник на изradi Педагошког речника и члан редакције зборника Од катедре до Парнаса.

Нема простора за навођење свих листова у којима је сарађивао и објављивао своје радове, али је захваљујући њима, већ од 1928. године био заступљен у зборницима и календарима Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, а затим и Краљевине Југославије: Подрињска учитељска библиотека (1928-1931), Народна просвета (1934-1936), Чувајте Југославију (1935), Библиотека југословенских школа (1935-1936), Љубави пуна собица (Сарајево 1958), Моја земља (Смедерево, 1963), Композиције песама (Београд, 1965), Песме малих ђака (Београд 1965), Антологија југословенске поезије за децу (Титоград 1966), Ристо Василевски: Град на десној, а ветар на левој обали (Смедерево, 1971).

Квалитет његових читанки је најпотврђиванији уџбеник од Краљевине Југославије, преко Федеративне Народне Републике Југославије до Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, три државе, на три језика, иста љубав према деци свих народа и народности, како се тада говорило.

И данас, младим нараштајима, недостаје књига попут његове Упознајмо свој завичај, јер данас се упознају стране земље, али не и завичај. Ваљда су такви школски програми.

По одласку у пензију са ћерком Наталијом Карић-Слијепчевић написао је књигу Говор линије и боја за III разред.

Ове године се навршава 35 година од издања последње књиге Живојина Карића Звонови, југословенска поезија за децу.

Енигмата

Мало је познато, или то бар до сада није у његовој биографији није посебно назначено да је био и енигмата, у најлепшем значењу те речи. Бар према до сада познатим подацима, енигматске радове је почео да објављује 1934. године, а потписивао их је са: Живојин Карић, Ж.Д.К., Жив.Д.Карић и Ж.К.

Те енигматске умотворине објављивао је у неенигматским листовима и школским уџбеницима, пре свега читанкама. Највише радова објавио је у листу Наш глас, у коме је био први лектор, али и оснивач и дугогодишњи уредник „Дече стране“, у којој су генерације младих објављивале своје прве литерарне и енигматске радове.

Са данашње тачке гледишта на развој енигматике, може се рећи да су то углавном, помало наивна дела, поготово за данашњу децу, која се још у предшколском узрасту играју компјутерима, као да су играчке, али то су ипак радови који омогућавају развијање деचे интелигенције. То нам говори да дело Чика Жике има изузетну интелектуалну дубину мисли, која превазилази његово стваралачко доба, тим пре што још увек код деце изазива знатижељу, основну покретачку снагу развоја образовања.

Као аутор овог текста, али и аутор књиге „Живојин Д. Карић први смедеревски енигмата“, прве те врсте у нашој држави (објављена 2001. године), сматрам да је Живојин Карић антиципатор, најављивач, предсказивач будућих догађаја. То се најбоље види по избору тема и решења за радове под називом „Загонетка у квадратима“, у којима је решење Смедерево, Оборен, Косово. Енигматски радови Живојина Д. Карића, сада је то извесно, представљају у развоју енигматике Смедерева темељ и најаву будућег развоја ове гране стваралаштва.

Смедеревски Карићи

Уз сав стваралачки рад, Живојин Карић је био узоран породични човек. Са супругом Душицом имао је кћери Љиљану (умрла као дете) и Наталију и сина Владимира. Знајући чика Жику, а и Владу и Наталију, открио сам једну заједничку нит која их повезује. Сви су интелектуалци, ствараоци и уметници, људи који воле свој народ, свој град, који воле децу, живот... Карићи стају у ред најлепших изданака Смедерева, које је красила љубав према слободи, слободи стварања у којој за њихов уметнички дух не постоји чаробна лампа у коју се могу затворити.

Живојин Карић је умро 5. јануара 1985. године, тако да се ове године навршило 25 година од његове смрти. Овај текст је скроман прилог обележавању сећања на њега. Пре пет година предложено је Скупштини општине Смедерево да једна улица у граду добије његово име, што би било само мало враћање дуга великом песнику и човеку који је својом љубављу васпитавао и учио генерације најмлађих. Предлог је прошао сву процедуру, али није доведен до краја. Можда је време!

ALTO D.O.O.
AUTO DELOVI

UL. SRPSKIH SOVJETA 3
11300 SMEDEREVO
Tel.: 026/ 617 539; 617 833

AutoRendzer

-Ugradnja auspuha
"VLAJKOVIĆ"
sa garancijom do 36 meseci

Petrijevi put bb (Jasenak), Smederevo
026/715-575, 063/250-058, e-mail: renger@krstarica.com

Јана са малог екрана

Најдрагоценије од свега јесће добар однос који сам изградила са својим друговима из Дечје драмске ситуације Радио-телевизије Србије и драгом професорком глуме Даницом Марковић која је за све нас неко посебан.

Велико срце

Била сам члан Дечје драмске групе Радио-телевизије Србије осам година, до прошлог лета. Захваљујући тим часовима и позоришним представама које смо направили стекла сам сигурно богато искуство. Било је ту и већих и мањих улога, али су за мене све драгоцене. Међутим, најдрагоценије од свега ипак је добар однос који сам изградила са својим друговима и драгом професорком глуме Даницом Марковић која је за све нас неко посебан. Она је поставила камен-темељац, када је реч о нашим уметничким животима. То је особа са којом увек можемо и професионално и лично да се посаветујемо. Све у свему, то је жена великог срца!

Јана

Снимање серије „Приђи ближе“ завршено је почетком априла. Наравно, задовољна сам радом, целом екипом и искуством које сам стекла. Знала сам да улога неће бити велика, а то ми је и од-

говарало. Ја сам матуранткиња и нисам себи могла да дозволим да дуго будем на снимањима, због многобројних школских обавеза. Задовољна сам својим учествовањем. На кастинг за серију дошла сам по позиву уреднице Тамаре Вешковић, са којом сам раније сарађивала. И стицајем околности Комисија беше задовољна оним што сам показала. Тумачим улогу Јане, искрене, помало захтевне девојке, бар што се момака тиче, јер сваког одбије. Помало контрадикторна и бојажљива, воли да анализира и критикује, несигурна у своју сексуалност. Увек је заједно са најбољом другарицом Миленом која жели да буде лекар.

А даље...

Друга серија, која се емитује од 1. априла на Другом програму РТС-а, снимљена је поодавно, октобра претпрошле године, има назив „SEXPERTI“. То је серија културно-образовног карактера, а говори о адолесценцији, односу са родитељима, другом или другарицом, сексуалним односима, размишљањима тинејџера, нежељеној трудноћи... Играм Мају која је доста слична Јани. Маја уз помоћ своје три другарице покушава да се ослободи, спозна себе што више... Ипак, на радију смо највише могли да се покажемо... Снимали смо разне радио драме – што за разбуђивање, добар дан, документарце, затим дечје, тинејџерске, празничне и породичне емисије, па чак и емисије научног карактера...

Драјан Павловић

Стефана Зечевић (десно) као Јана у серији „Приђи ближе“

Кошарка у Смедереву

Кошарка (баскејбал, корбал, йалаканесйиро) настала је у Канади када је наставник физичког васпитања Џејмс Нојсмиџ (1861-1939) желео да свом школском рајди йиму одезбеди йиренини у дворани и у йоку зиме. Обруч, који је био йосйављен на йоду, йодйнуи је на балкон дворане, рајди лоийа је замењена округлом и йако је 1891. йодине настала нова цира – баскејбал. Кошарка се брзо шйрила по целом свейу, а у Београду је сййила 1923. йодине.

Пише: *др Миодраг Д. Сйејановић*

Почетак у дворишту Гимназије

Кошаркаша лопта први пут се појавила 1951. године у дворишту смедеревске Гимназије захваљујући амбициозности тадашњег наставника физичког васпитања Будимира Стојановића – чика Буде. Пожута фотографија нас подсећа на прву таблу са обручем и на прве кошаркаше испод њега: Владимир Катић, Милорад Милановић, Александар Ђукановић, Зоран Ивковић, Сава Вукановић, Драгослав Мандић и Слободан Јоксимовић.

Прваци Југославије

Млади кошаркаши постају секција Друштва за телесно васпитање „Партизан“ и вежбају у њиховој, тада јединој, сали у Смедереву. Само годину дана касније на првом савезном првенству које је у организацији „Партизана“ Југославије одржано у Београду 19. септембра 1952. године Смедеревци су освојили прво место! Велики успех су остварили: Роман Бруј, Владимир Катић, Драгослав Бата Мандић, Небојша Златковић, Славко Митровић,

Слободан Фикса Јоксимовић, Душан Капетановић, Зоран Зуки Михаиловић, Влајко Муњас и Војислав Ристић.

Први кошаркашки клуб

На иницијативу чланова кошаркашке секције ДТВ „Партизан“, (шампиони Југославије), 28. јула 1953. године основан је први кошаркашки клуб у Смедереву, а носио је име „Металац“. Први председник је био Коста Петровић – Коста Трукер (бавио се израдом гоблена, рамова и продајом конца), а први тренер Роман Бруј.

У септембру исте године од ученица Гимназије формирана је и женска екипа коју су окупили и тренирали: Душан Капетановић, Славко Митровић и Владимир Катић. Фотографија је од заборавља сачувала прву екипу кошаркашица Смедерева. Чинили су је: Драгана Косовић, Бранислава Симић, Гордана Ћирић, тренер Душан Капетановић, Светлана Сарић, Јелена Солдатовић и Зорица Михаиловић (стоје), Наталија Марић, тренер Славко Митровић, Босиљка Пешић и тренер Владимир Катић и Мирјана Косовић (чуче).

Одласком у Београд на студије, Босиљка Пешић прелази у КК „Раднички“ и седамдесет пута наступа за државну презентацију.

Највећи успех женска екипа постигла је у сезони 1994/95. године уласком у Прву Б лигу, и тада су заблистале неке нове „клинке“: Александра Аксентијевић, Мирјана Недељковић, Снежана Симић, Весна Косић, Дијана Јефтић, Јелена Поповић, Радмила Барјактаревић, Јелена Слијепчевић, Јелка Стефановић, Љубица Ћулафић и Марија Златковић. Заједно са тренером Романом Брујем женска екипа се 2002. године издваја из КК „Смедерево“ и од тада организује школе кошарке.

Кошаркаши на клацкалици

У полувековној историји кошарке у Смедереву мушка екипа бележила је успоне и падове. Пласманом у Прву Б лигу у сезони 2001/02. године остварила је до тада највећи успех. Екипа се није дуго задржала у овом рангу, али се 2009. године поново вратила на челу са тренером Зораном Тодоровићем и новим играчима: Свилар, Шпаровић, Антић, Рнић, Станковић, Кнежевић, Ковачевић, Лекић, Савић, Јаковљевић, Миличић, Попадић, Настић, Мићић, Вранић и Живановић.

Раду са млађим категоријама у КК „Смедерево“ поклања се велика пажња, а поред тренера Зорана Тодоровића, ангажовани су: Мирјана Недељковић, Небојша Петковић и Марко Капларевић.

Осим КК „Смедерево“, Савез спорта у свом чланству, поред осталих спортских организација, има и следеће кошаркашке клубове: „Семендрија“, „Царина“, Школа кошарке „Царина“, женски клуб „Царина“, „Баскет ИН и НБ“ и „Старински“.

Пионери смедеревске кошарке 1952. године

КК „Металац“ из њених дана

Прве смедеревске кошаркашице, Пешићева с лоптом

Оне су играле у Првој лиги

Кошаркаши „Смедерева“ 2009. године

Роман Бруј: Животиј њосећен кошарци

Шест деценија са Кошарком

Већина људи остаје у спорту док траје њихова играчка и такмичарска каријера, после чега се у потпуности предају животном опредељењу. Спорт им остаје у сећању као лепа успомена на дане безбрижне младости. Кроз организациони, стручни и студијски рад понеко наставља са спортом, а само изузетно и ретко неко то ради целог живота.

Смедеревска кошарка има човека који је од самог почетка па до ових дана привржен овом спорту – Роман Бруј, дугогодишњи секретар Савеза спортова са лоптом другује већ шест деценија! Био је међу првим кошаркашима далеке 1950. године, потом први тренер и први смедеревски кошаркашки судија. Уз стално стручно усавршавање, непрекидно је обављао стручни рад, а специјалност му је био рад са женским селекцијама. Кроз школе кошарке које је Бруј водио прошло је више стотина младих кошаркашица, а већ смо истакли и највећи успех женске кошарке – улазак у Прву Б лигу и освајање шестог места.

И стан господина Бруја представља комбинацију музеја и архива смедеревске кошарке и спорта уопште. Током протеклих шест деценија сопственим фотоапаратом неуморно је снимао активности у кошарци, али и у другим спортовима. Писана документација стара је колико и поједини спортови, и права је драгоценост.

Све фотографије и подаци о кошарци за овај текст преузети су од господина Бруја, на чему се аутор посебно захваљује.

То је трагедија, али је добро за бизнис

Неке од епизода његовој политичкој сатире и остале су класика. Оне најновије се ирецидивирају уз јуџарну кафу колегама и сарадницима, а има и оних који зову иријателје само да би и њима исричали данашњу епизоду. У заморној и често депресивној политичкој атмосфери Србије, сатире овој Смедеревца често буде једина ствар која нас данас насмеје. Зашто не чути и то у време када је сатире као уметности јенерално у кризи, и када се карикаатуром професионално дави све мањи број људи у Србији многи на ишчање: „Зашто кућу Блиц?“ одговарају: „Због сатире Марка Сомборца“

Како сте дошли на идеју да цртате један овакав политички стрип?

Ја се још од малена бавим стрипом и карикатуром. У Србији још од раније постоји традиција сатиричних часописа који су излазили и то ми се од увек свиђало. Онда је једно време и мој отац био карикатуриста и имали смо много тих часописа по кући. Временом сам почео мало да цртам, мало да објављујем, док једног тренутка у Блицу није био потребан један сатиричан стрип и онда су се сетили мене.

Писати о политици, чак и на шаловит начин уопште није лако. Да ли је за то што радите потребан извесан степен политичког знања? Анализирајте ли политичку ситуацију у земљи кад смислите стрипове?

Не може се радити политички стрип ако се не прати политика. Због тога, ја то пратим и онда долазим до неких идеја, ставова и коментара. Мада, понекад од дрвећа не видимо шуму, тако да неко ко не прати некад може боље нешто да сагледа.

Блиц стрип излази свакодневно. Колико је тешко испратити тај темпо?

У почетку је било баш фрустрирајуће. Временом сам се навикао да је фрустрирајуће.

Хумор који ви пишете по општој оцени је безазлен. Ипак, да ли се некад неки политичар наљути? Да ли су вам се жалили?

Мени наравно никад, али умеју да назову редакцију и да негодују, али пошто ја ретко тамо навраћам ретко ме и упознају са та-

Марко Сомборац: Не занима ме шта политичари мисле о сатире.

ким ситуацијама, а и гледам да ме и не занима шта политичари мисле о стрипу, скроз ми је безвезе да се сад ја распитујем шта је рекао Борис, шта је рекао Тома. Наравно да годи реакција али ипак би требало да је важније шта мисле читаоци о стрипу. Овако јавно, што сам видео понекад у неком интервјуу, имао сам пар чини ми се добронамерних савета од бившег премијера и председника у смислу неке критике.

Већина политичара је у вашим стриповима равномерно заступљена. Ипак, да ли неког волите посебно да цртате. Ко вас од њих инспирише?

Кошћуница је некад био number one! Он је супер за карикатуру! Личност за себе, у свом неком свету, са свим тим особинама које га прате или које се причају да га прате... све то јако инспирише. Пошто он више није толико актуелан заменили су га Мирко, Веља, Палма, Вјерица, тешко је одлучити се.

За многе недоумице политичка елита још не налази објашњења. Многи проблеми још су без одговора, а свакодневно се појављују и нови. Са становишта да је на политичкој сцени Србије увек занимљиво, шта мислите: да ли ћете икад остати без посла?

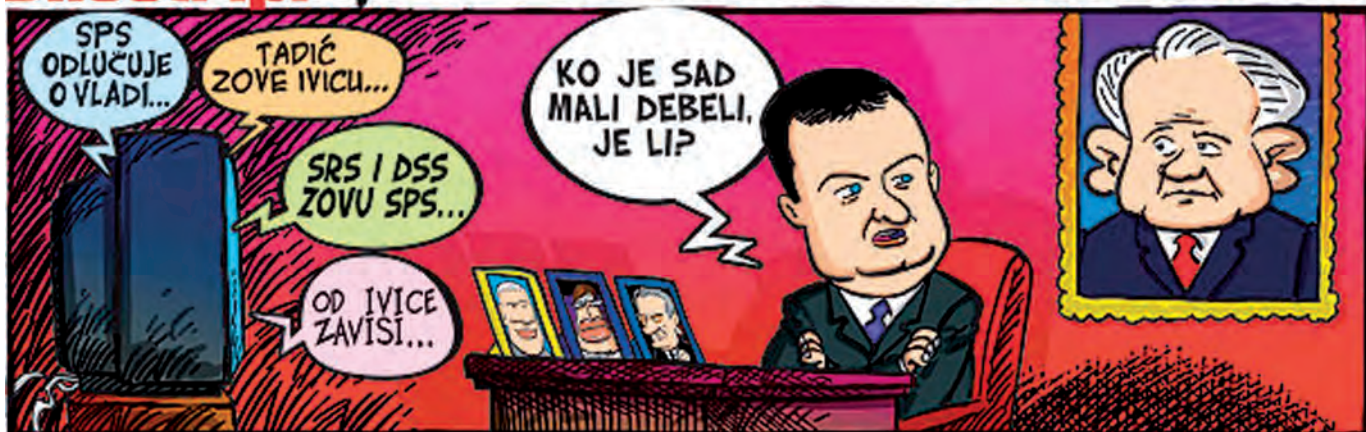
Претпостављам да нећу. Често цитирам једну анегдоту, када су једном погребнику јавили да је експлодирао аутобус пун путника, он је рекао: „То је трагедија, али је добро за бизнис!“ Ја сам отприлике у сличној ситуацији.

Александра Бојановић

BlicStrip!omS

www.blic.co.yu/strip.php

Cрта&Пише: Marko Somborac strip@blic.co.yu

Хумореска

ДНЕВНИК

Понедељак: Данас ми је лоше, али верујем у боље сутра!

Уторак: Данас ми је лошије, али ваљда ће сутра бити боље.

Среда: Данас ми је нешто горе него јуче. О, када би боље сутра било бар онако као прекјуче, то би било сасвим подношљиво!

Четвртак: Данас ми је још горе! Ако би ми боље сутра било као јуче, то би била чиста премија!

Петак: Данас ми је најгоре! О, боже да ли ће ми боље сутра бити бар као данас?

Раиша Пайеиш

Афоризми

- Два месеца не примам плату.
Велики пост ми је пао као кец на десетку.

Срба Павловић

- Вредело је овакву владу чекати деценијама.
Свака година чекања била је чист добитак.

Александар Чојирић

- Марко Краљевић је живео триста година.
Због таквих појединаца је испражњен наш пензиони фонд.

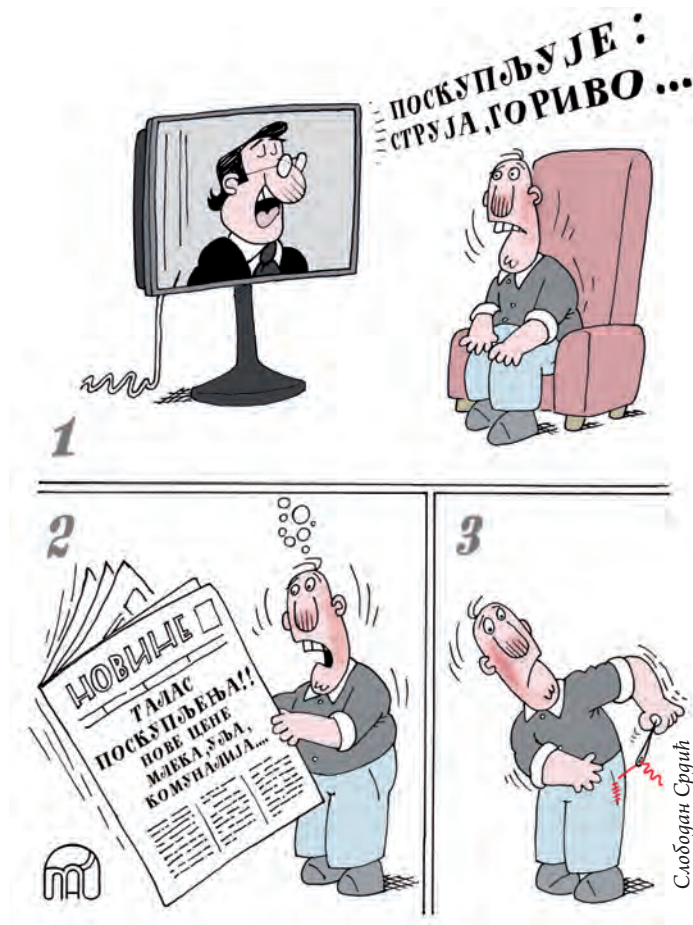
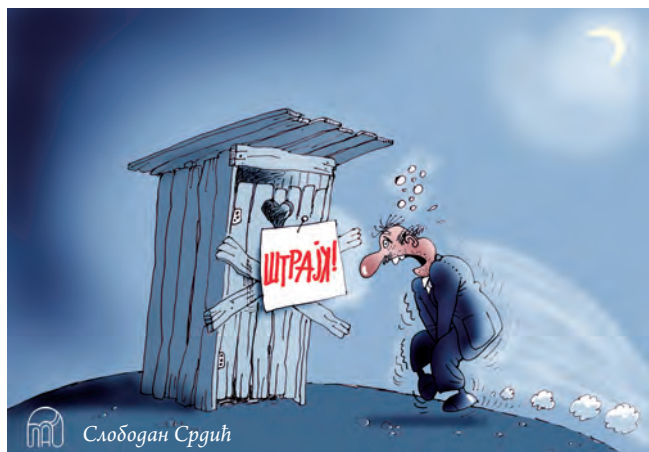
Раде Јовановић

- То би био сасвим мали злочин да га многобројне жртве
својим учешћем нису увећале.

Раиша Пайеиш

- Кад боксерски ас части, цела кафана попије патос.

Јово Николић

- Нама се не може угодити :
Држава нам не ваља зато што је неорганизована, а криминал
зато што је организован!

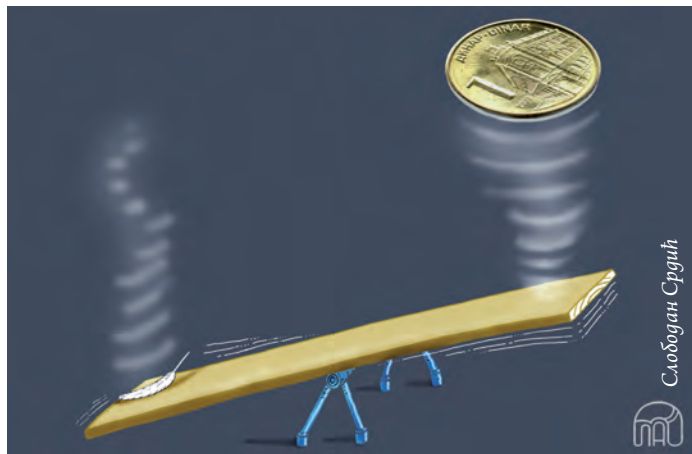
Драјан Шушић

- Неки научници тврде да су Срби и Хрвати један народ.
Само, не кажу који!

Драјуишин Минић Карло

- Ни сам не знам шта да радим: да ли да одмах уђем у НАТО,
или да их још мало зезам?

Ранко Гузина

Што зима подере, то лето не види

Дуго су Срби у свом народном календару за целу годину имали само два годишња доба - лето и зиму. Лето је почињало са Ђурђевим а окончавало се са Митровим даном, када је почињала зима. Пролећа и јесени није било, они су били нешто као добродошли кусур од она два главна годишња доба. Јер, са Ђурђевданом природа увелико почиње да рађа, а сакупљање рода окончава се са Митровданом.

Мада је дуго трајало, није одувек тако било. И своје прапостојбине, заједно са осталим словенским народима, понели су Симаргла, своје божанство зиме и Хорса, божанство зимског сунца, Весну, богињу пролећа и Јарила, бога пролећног сунца, вегетације и плодности, **Поревита**, бога, и **Ладу**, богињу лета, и Рујевита, бога јесени, и Сиву, Живу или Зизилеју, богињу плодности косе боје жита јер се жито, у далекој и хладној прапостојбини, у јесен жњело. И за сваки месец имали су име: љути, вељача, межник, бокогреј, сухи, протаљник, летник, жарки, груден, грљазник, студен и снежањ, али су и њих заборавили. Да ли се то догодило онда када су се одрекли својих имена за месеце и све богове заменили једним, не зна се, али – ето!

Но, нисмо само ми те судбине. Стари Грци су имали Хоре, кћери Зевса и богиње Темиде, које су, у првој генерацији, биле богиње годишњих доба: Анатола - богиња пролећа, Тало – богиња лета и Карпа – богиња јесени. Када су природне законе заменили људски, појавила се друга генерација потребнијих Хора: Еуномија – богиња законитости, Дика – богиња праведности и Ејрена – богиња мира.

У старих Египћана птица Феникс била је божанство које симболизује поновно рођење, наду, честитост, брак, веру, постојаност, вечност, бесмртност, светлост и – лето.

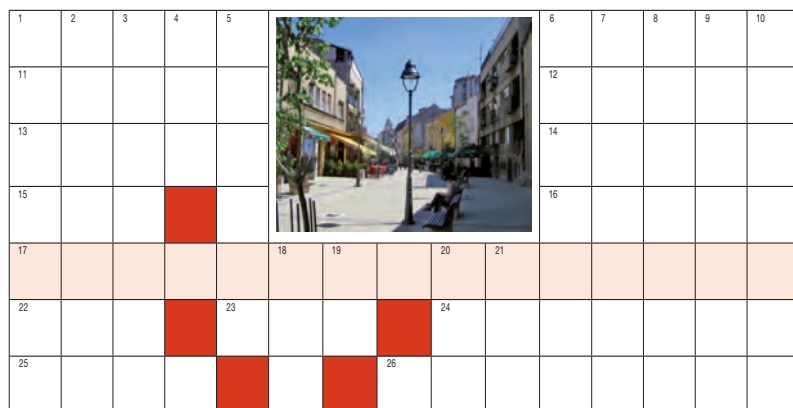
Са новом вером и старим сећањима, Срби су створили свој митолошки календар у коме је седморици Влашића намењено да започну и окончају летње дане. Ових седам звезда могу се видети само у одређеном делу године – од Ђурђевдана до Петровдана, те се каже да Влашићи својом појавом отварају лето, а затварају зиму... И имена смо им наденули: Мика и Миока, Рака и Раока, Орисав и Борисав, и седми Милисав... Неки, пак, тврде, да се зову Воле и Волета, Рале и Ралета, Миле и Милета и мали Пржожак, али да би све било **по српски**, ту су трећи и четврти који их зову Бао и Ваока, Мио и Миока, Скарабојо и Борисав и мали Биљурак, односно Миле и Милета, Раде и Радета, Боре и Борета и мали Пригимиз...

А потражимо ли какву званичну причу о лету, добићемо ову: Лето је једно од годишњих доба, које по конвенцији на северној Земљиној полулопти траје део јуна, цео јул, август и део септембра, а на јужној Земљиној полулопти део децембра, цео јануар, фебруар и део марта. На дан почетка лета, такозвану дугодневницу (летњи солстициј), која обично пада око 22. јуна, обданица је најдужа, а ноћ најкраћа. И готово!

Ипак, ето нама лета пред нама. Немојте да гунђате због врућине, не брините превише ако немате пара за летовање, не жалијте што нисте уградили климу... После једног жарког лета доћи ће једна хладна зима када ћете тог лепог Сунца много пута пожелети. Уживајте, јер народ вели: Што зима подере, то лето не види!

Ј.И.Т.

Наградне укрштене речи

ВОДОРАВНО: 1. Слободни зидар, 6. Преносила слика свеца, 11. Врста запрежних кола, арба, 12. Македонско мушко име, 13. Алас, 14. Име задужбинара Милосављевића Коларца, 15. Скандинавски богови, 16. Немачки писац, Рихард („Жена и свет“), 17. **Свечано обнављање рада шеталишта у Улици краља Петра Првог у Смедереву**, 22. Стари град на Сицилији, 23. Жмарац, 24. Врста гљиве, трифа, гомољика, 25. Део руке, 26. Највећи фудбалски стадион на свету, по коме се често назива и стадион „Црвене звезде“ у Београду.

УСПРАВНО: 1. Град у Мароку, 2. Савезна држава на југозападу САД, 3. Број који се сабира, 4. И један и други, 5. Наркоман (жарг.), 6. Наша књижевница, Бјелица, 7. Раздражљив човек, склон љутњи, 8. Отимачине, 9. Одривање присутности постојања: никакав, 10. Наш сликар, Стојан, члан САНУ, 18. Стаза у снегу, пртина, 19. Осовина, 20. Река у Русији, притока Иртиша, 21. Високо квалификовани радник (скр.).

Два читаоца која тачно реше укрштеницу добиће пригодне поклоне. Имена добитника објавићемо у следећем броју

Аутор: Раде Јовановић

Наградни купон

Решење.....

Име и презиме.....

Адреса.....

Телефон.....

Купон са решењем укрштенице послати на адресу:

NEWPRESS, Лукијана Мушицког 131, 11300 Смедерево

Решење наградне укрштенице из прошлог броја: **ПРОЛЕЋЕ**

Добитници: **Милан Мишковић**, Новосадска 12, Смедерево и **Ивона Недић-Цветковић**, Старине Новака 4/26, Смедерево.

Награда је књига песама смедеревског песника **Горана Ђорђевића Седам песама на седам језика**.

NEWPRESS

š t a m p a r i j a

Preciznost je naša briga!

www.newpress.co.rs

NEWPRESS d.o.o. • Lukijana Mušickog 131 • 11300 Smederevo • Tel. +381 26 642 910 • Fax +381 26 642 911 • E-mail: info@newpress.co.rs

- *Одобравамо сајамски попуст за ауто каско осигурање.*

за Ваше добро!

- *Посебан попуст за путничко здравствено осигурање.*

ДУНАВ ОСИГУРАЊЕ